

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2019/20:MJU8

Landsbygdspolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2019/20. Motionsyrkandena handlar bl.a. om den gemensamma jordbrukspolitiken, konkurrenskraft och regelförenkling, odlingslandskapets mångfald, växtbaserade livsmedel, hästnäringen, binäringen och försäljning av ägg.

I betänkandet finns tolv reservationer (M, SD, C, V, KD, L) och sex särskilda yttranden (M, SD, C, V, KD, L).

Behandlade förslag

Cirka 120 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Utskottets överväganden.....	7
Den gemensamma jordbrukspolitiken	7
Konkurrenskraft och regelförenkling	11
Stödområdesindelning och investeringsstöd.....	18
Odlingslandskapets mångfald.....	21
Växtbaserade livsmedel.....	31
Hästnäringen.....	34
Binäringen	37
Försäljning av ägg	41
Motioner som bereds förenklat.....	42
Reservationer	43
1. Den gemensamma jordbrukspolitiken, punkt 1 (SD).....	43
2. Den gemensamma jordbrukspolitiken, punkt 1 (V).....	43
3. Den gemensamma jordbrukspolitiken, punkt 1 – motiveringen (L)	44
4. En handlingsplan för regelförenkling, punkt 2 (M, KD)	44
5. Konkurrenskraft och regelförenkling i övrigt, punkt 3 (SD)	45
6. Konkurrenskraft och regelförenkling i övrigt, punkt 3 (C).....	46
7. Konkurrenskraft och regelförenkling i övrigt, punkt 3 (KD).....	47
8. Våtmarker, punkt 5 (SD)	47
9. Det skogsfinska kultur- och odlingslandskapet, punkt 6 (SD).....	48
10. Betesförmedlingar, punkt 8 (M, SD, KD)	49
11. Hästnäringen, punkt 10 (M, KD).....	49
12. Hästnäringen, punkt 10 (C)	50
Särskilda yttranden	52
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (M).....	52
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (SD)	52
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (C).....	52
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (V)	52
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (KD).....	52
6. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (L).....	53
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	54
Motioner från allmänna motionstiden 2019/20	54
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	67

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Den gemensamma jordbrukspolitiken

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:128 av Elin Segerlind m.fl. (V) yrkande 4 och

2019/20:603 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkandena 5 och 6.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (L) – motiveringen

2. En handlingsplan för regelförenkling

Riksdagen avslår motion

2019/20:2760 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 8.

Reservation 4 (M, KD)

3. Konkurrenskraft och regelförenkling i övrigt

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:603 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3,

2019/20:2760 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 9 och 10 samt

2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 3.

Reservation 5 (SD)

Reservation 6 (C)

Reservation 7 (KD)

4. Stödområdesindelning och investeringsstöd

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:912 av Linda Ylivainio (C) och

2019/20:1591 av Daniel Bäckström (C).

5. Våtmarker

Riksdagen avslår motion

2019/20:603 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 16.

Reservation 8 (SD)

6. Det skogsfinska kultur- och odlingslandskapet

Riksdagen avslår motion

2019/20:599 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 7.

Reservation 9 (SD)

7. Fäbodbruk

Riksdagen avslår motion

2019/20:1801 av Peter Helander och Per Åsling (båda C) yrkandena 1 och 2.

8. Betesförmedlingar

Riksdagen avslår motion

2019/20:2665 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 5.

Reservation 10 (M, SD, KD)

9. Växtbaserade livsmedel

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:975 av Elin Lundgren (S) och

2019/20:1964 av Ulrika Heindorff och Annicka Engblom (båda M) yrkande 1.

10. Hästnäringen

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:2669 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 30 och

2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkandena 43 och 45.

Reservation 11 (M, KD)

Reservation 12 (C)

11. Binäringen

Riksdagen avslår motionerna

2019/20:1010 av Helena Antoni (M) och

2019/20:1506 av Rebecka Le Moine och Maria Gardfjell (båda MP) yrkandena 1 och 2.

12. Försäljning av ägg

Riksdagen avslår motion

2019/20:1025 av Helena Antoni (M) yrkandena 1–3.

13. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 3 mars 2020

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Kristina Yngwe

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kristina Yngwe (C), Maria Gardfjell (MP), Louise Meijer (M), Hanna Westerén (S), Isak From (S), John Widegren (M), Runar Filper (SD), Magnus Manhammar (S), Elin Segerlind (V), Betty Malmberg (M), Malin Larsson (S), Magnus Oscarsson (KD), Marlene Burwick (S), Nina Lundström (L), Ulrika Heie (C), Yasmine Eriksson (SD) och Staffan Eklöf (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet ca 120 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2019/20. Motionsyrkandena handlar bl.a. om den gemensamma jordbrukspolitiken, konkurrenskraft och regelförenkling, odlingslandskapets mångfald och hästnäringen. Ett antal yrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden och behandlas därför i förenklad ordning.

Förslagen i motionerna finns i bilaga 1. Motionsyrkanden som behandlas i förenklad ordning redovisas i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Den gemensamma jordbrukspolitiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om miljöskadliga subventioner och den gemensamma jordbrukspolitiken utformning.

Jämför reservation 1 (SD) och 2 (V) samt motivreservation 3 (L).

Motionerna

Enligt kommittémotion 2019/20:128 av Elin Segerlind m.fl. (V) yrkande 4 bör Sverige agera för ett slutdatum inom EU då miljöskadliga subventioner som stöder kött- och mejeriindustrin ska vara utfasade. Inom EU betalas mångmiljardbelopp ut som subventioner till animalieindustrin. Motionärerna konstaterar i sin rapport Djurindustrin och klimatet – EU blundar och förvärrar (2007) att EU understöder kött- och mejeriindustrin med ungefär 30 miljarder kronor per år i form av s.k. interventioner och direktstöd. EU ger dessutom stöd till marknadsföring av olika djurprodukter så att försäljningen av dem ska öka, senast med den EU-finansierade kampanjen Gilla gris. Det är enligt motionärerna orimligt att så stora summor av våra gemensamma medel går till att subventionera en industri med så stor klimat- och miljöpåverkan.

I kommittémotion 2019/20:603 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 5 anförs att den gemensamma jordbrukspolitiken ska vara utformad på ett sätt som passar svenska förhållanden och att det är viktigt att försöka påverka den gemensamma jordbrukspolitiken i en riktning som är positiv för Sverige.

Enligt yrkande 6 i samma motion måste EU-reglerna få tillräcklig flexibilitet för att inte lantbrukare ska drabbas hårt av händelser som de inte kan påverka. Om t.ex. vildsvin bökar upp mark med särskilda miljövärden kan det leda till återbetalningsplikt av miljöstödet, eftersom marken inte längre har ett betesvärde. Om marken fortsätter att betas finns dock det framtida biologiska värdet av marken kvar.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Den 1 juni 2018 presenterade Europeiska kommissionen sitt lagstiftningsförslag om en reform av den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) efter 2020.

Reformpaketet omfattar tre förordningar, COM(2018) 392¹, COM(2018) 393² och COM(2018) 394³.

En av de väsentliga delarna i reformen av GJP är förslaget om en ny förvaltningsmodell. Kommissionens utgångspunkt är att politiken ska bli mer resultatorienterad och fokusera mindre på regelefterlevnad. Medlemsländerna ska få ett ökat ansvar för politikens genomförande.

Av Regeringskansliets faktapromemoria 2017/18:FPM140 Reformpaket för den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2020 framgår att kommissionens reformförslag innebär ett ökat inflytande för medlemsländerna i val av åtgärder samt regler och villkor för åtgärderna. Medlemsländerna får själva välja åtgärder utifrån hur man anser att dessa bäst leder till att de EU-gemensamma målen kan uppnås. Enligt kommissionen ska politiken även bli mer resultatorienterad och fokusera mindre på regelefterlevnad. Medlemsländerna ska få ett ökat ansvar för politikens genomförande. Skillnaden jämfört med i dag är att medlemsländerna i större utsträckning ska ansvara för utformningen av administration och regler kopplade till de åtgärder som väljs av respektive land.

Av nämnda pm framgår vidare att regeringen har som målsättning att den nya politiken ska vara enklare för myndigheter att genomföra och enklare för stödmottagare att följa. De åtgärder som politiken omfattar bör vara effektiva och åstadkomma en högre måluppfyllelse än i dag. Vidare anges att regeringen är positiv till kommissionens ansats att ge medlemsländerna en ökad flexibilitet i genomförandet samt att politiken i högre grad än i dag ska vara resultatorienterad. Regeringen anser att det krävs ett fokus på effektiva riktade åtgärder på miljö- och klimatområdet för att de ambitiösa målen ska kunna uppnås. Regeringen är positiv till kommissionens ambition att stärka GJP:s miljönytta. I en resultatorienterad politik behöver medlemsländerna kunna utforma miljöåtgärder som hanterar regionala och lokala utmaningar för att möta gemensamma klimat- och miljömål. Regeringen är tveksam till generella villkor som riskerar att påverka enskilda brukare hårt utan att ge någon säkerställd miljö- eller klimatnytta. Regeringen anser också att det är viktigt att stöden utformas på ett sätt som inte resulterar i att lågt ställda nationella klimat- och miljökrav skapar konkurrensfördelar för enskilda medlemsländer.

¹ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsländerna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) samt om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1307/2013.

² Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av förordning (EU) nr 1306/2013.

³ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordningarna (EU) nr 1308/2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter, (EU) nr 1151/2012 om kvalitetsordningar för jordbruksprodukter och livsmedel, (EU) nr 251/2014 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, aromatiserade vinprodukter, (EU) nr 228/2013 om särskilda åtgärder inom jordbruket till förmån för unionens yttersta randområden och (EU) nr 229/2013 om särskilda åtgärder inom jordbruket till förmån för de mindre Egeiska öarna.

Regeringen anförde i den kommenterade dagordningen inför jordbruks- och fiskerådets möte den 16–17 december 2019 att villkoren i konditionaliteten har klargjorts under förhandlingarna i en riktning som ger ökad flexibilitet. I de ändrade texterna tydliggörs att medlemsstaterna ska kunna rikta grundvillkoren till regioner, områden eller företag på ett sätt som gör att kraven blir relevanta. En förändring är även att medlemsländerna ska kunna avstå från att döma ut sanktioner till lantbrukare för mindre fel med liten eller ingen betydelse för målen med lagstiftningen eller villkoren.

I förslaget till svensk ståndpunkt anförde regeringen bl.a. följande. Vägledande principer för regeringen i förhandlingarna om GJP är totalt väsentligt minskade utgifter, marknadsorientering, stärkt konkurrenskraft och lika konkurrensvillkor, stärkta miljö- och klimatambitioner, mer fokus på resultat samt förenkling. Regeringen ställer sig bakom förslaget till ny förvaltningsmodell men vill samtidigt verka för att bestämmelserna inte leder till onödig administrativ börda. Förvaltningsmodellen riskerar att bli administrativt betungande särskilt när det gäller planering och uppföljning av stöd som inte är areal- eller djurbaserade. Uppföljningen av enhetsbeloppen för stöd som inte är areal- eller djurbaserade behöver diskuteras ytterligare på teknisk nivå för att undvika en onödig administrativ börda för medlemsstaterna. Det förslag som ordförandeskapet presenterat innebär inte en tillräcklig förenkling. Det behövs ytterligare diskussioner på teknisk nivå för att undvika att utformningen av indikatorerna i den nya förvaltningsmodellen leder till en onödig administrativ börda för medlemsstaterna. Regeringen stöder de ändringar som gjorts i grundvillkoren, framför allt tydliggörandet att medlemsstaterna ska kunna rikta grundvillkoren till regioner, områden och företag där de är relevanta. Det ger bättre förutsättningar för miljönytta och effektivitet i genomförandet. Regeringen stöder ordförandeskapets förslag som innebär att medlemsländerna ska kunna avstå från att ge sanktioner till lantbrukare som begått mindre fel i konditionaliteten om felen har liten eller ingen betydelse för målen med lagstiftningen eller villkoren. Regeringen anser dock att det finns utrymme för ytterligare förenklingar när det gäller mindre fel.

Utskottet har tidigare behandlat frågan om GJP i betänkande 2018/19:MJU17 Riksdagens rapport om Landsbygdsprogrammet 2014–2020. Utskottet anförde då följande:

Utskottet vidhåller sin ståndpunkt att EU-gemensam politik ska utformas så att den stöder ökad produktivitet och konkurrenskraft i livsmedelskedjan och att mängden stöd i livsmedelskedjan inte ska öka. Utskottet delar regeringens syn att en fortsatt marknadsorientering av den gemensamma jordbrukspolitiken behövs. Förenklingar, lägre utgifter, avregleringar, rättvis konkurrens och en ökad ambition för miljö och klimat är enligt utskottet några viktiga komponenter för en framgångsrik gemensam jordbrukspolitik.

Utskottet konstaterar att förhandlingarna om den framtida gemensamma jordbrukspolitiken har inletts och noterar att utgångspunkten för reformen är att politiken ska bli mer resultatorienterad, med ökat inflytande för medlemsländerna i val av åtgärder samt regler och villkor

för åtgärderna. Vidare noterar utskottet att det finns en ambition i förslaget att stärka den gemensamma jordbrukspolitikens miljönytta.

Utskottet behandlade även frågor om GJP i yttrande 2018/19:MJU4y Verksamheten i EU under 2018. Utskottet anförde följande:

Liksom tidigare år påminner utskottet om att unionens politik och inre åtgärder, bl.a. den inre marknaden, den fria rörligheten och den gemensamma jordbruks- och fiskeripolitiken, behandlas i den tredje delen av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Som EU-medlem deltar Sverige fullt ut i den gemensamma jordbruks- och fiskeripolitiken. Utskottet kan konstatera att den svenska jordbrukssektorn i allt högre grad verkar på en internationellt konkurrensutsatt marknad och att EU är en handelspartner av avgörande och växande betydelse.

Utskottet konstaterar vidare att förhandlingarna om den framtida gemensamma jordbrukspolitikerna efter 2020 inletts och noterar att utgångspunkten för reformen är att politiken ska bli mer resultatorienterad, med ökat inflytande för medlemsländerna i val av åtgärder samt regler och villkor för åtgärderna.

Förslaget till nytt regelverk för GJP efter 2020 kommer att försenas med minst ett år. Kommissionen presenterade därför i oktober 2019 förslag till övergångsregler. Förslaget syftar till att tillhandahålla den rättsliga grunden för att medlemsstaterna ska kunna upprätthålla kontinuitet för stöd och ersättningar inom GJP. Enligt Regeringskansliets faktagromemoria 2019/20:FPM9 Övergångsregler för den gemensamma jordbrukspolitikerna innebär förslaget till övergångsregler i stora drag att nuvarande regelverk förlängs med ett år. I promemorian anges vidare att regeringen ser positivt på kommissionens förslag och kan stödja principen att tillämpa nuvarande regler under den föreslagna övergångsperioden om de inte föregriper förhandlingen om den fleråriga budgetramen. Övergångsreglerna bör även vara tydliga och enkla för medlemsländerna att genomföra och finnas på plats i god tid före utgången av innevarande period. Enligt promemorian kan beslut om övergångsreglerna förhoppningsvis tas före sommaren 2020.

När det gäller EU:s subventioner lämnade landsbygdsminister Jennie Nilsson i augusti 2019 följande svar på skriftlig fråga 2018/19:910 av Jens Holm (V) Växtbaserat i stället för grissubventioner:

Jens Holm har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder för att stoppa kampanjen Gilla gris och i stället främja en övergång till växtbaserade livsmedel.

Vad vi äter har stor betydelse för vår hälsa och vårt välbefinnande och livsmedelskonsumtionen påverkar även indirekt på olika sätt miljön och klimatet. För regeringen är därför en hållbar produktion och konsumtion av livsmedel en prioriterad fråga. Som ett led i att främja en hållbar konsumtion av livsmedel har Livsmedelsverket bland annat tagit fram råd om hur konsumenterna kan göra miljösmarta matval. Livsmedelsverket har även inom ramen för livsmedelsstrategin fått i uppdrag att främja hälsosamma, säkra och hållbara offentliga måltider.

Inom ramen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik finns det en möjlighet för aktörer i livsmedelskedjan att ansöka om medel för olika typer av informationskampanjer. Syftet med detta program är att öka konkurrenskraften för europeisk livsmedelsproduktion och samtidigt öka

konsumenternas medvetenhet om livsmedelssäkerhet, hälsa, djurvälstånd och miljö.

Det är inom ramen för detta program som branschorganisationerna Svenskt kött och danska Landbruk & Fødevarer i enlighet med gällande regler erhållit EU-medel till sin kampanj. I nuläget pågår det inte någon förhandling eller diskussion rörande detta program som regleras genom förordning EU 1144/2014.

Jag har varken möjlighet eller avsikt att vidta några åtgärder för att stoppa kampanjen Gilla gris. I linje med vad jag har beskrivit ovan kommer dock regeringen att fortsätta arbeta för en hållbar produktion och konsumtion av livsmedel.

Vidare kan följande noteras i fråga om EU-subventioner. Förhandlingar pågår för närvarande inför nästa period inom GJP. Som framgått ovan har regeringen uttalat att vägledande principer för regeringen i förhandlingarna om GJP är totalt väsentligt minskade utgifter, marknadsorientering, stärkt konkurrenskraft och lika konkurrensvillkor, stärkta miljö- och klimatambitioner, mer fokus på resultat samt förenkling.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sin ståndpunkt att EU-gemensam politik ska utformas så att den stöder ökad produktivitet och konkurrenskraft i livsmedelskedjan. Utskottet delar regeringens bedömning att det behövs en fortsatt marknadsorientering av den gemensamma jordbrukspolitiken. Förenklingar, lägre utgifter, avregleringar, rättvis konkurrens och en ökad ambition för miljö och klimat är enligt utskottet några viktiga komponenter för en framgångsrik gemensam jordbrukspolitik. Mot denna bakgrund och med hänvisning till den pågående förhandlingen om reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken anser utskottet att motionerna 2019/20:128 (V) yrkande 4 samt 2019/20:603 (SD) yrkandena 5 och 6 kan lämnas utan vidare åtgärd.

Konkurrenskraft och regelförenkling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en handlingsplan för regelbelastning, om regellättnader, överimplementering, förenklingsuppdrag, förhandlingar på EU-nivå och om att se över reglerna för små och nystartade företag.

Jämför reservation 4 (M, KD), 5 (SD), 6 (C) och 7 (KD).

Motionerna

Enligt kommittémotion 2019/20:2760 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 8 behövs en sammanhållen handlingsplan med tydliga mätbara mål för hur regelbelastningen ska minska. Arbetet mot regelkrångel bör ges högre

prioritet. För att säkerställa att planen följs ska regeringen återkommande redovisa för riksdagen hur arbetet fortlöper.

I samma motion yrkande 9 föreslår motionärerna att principen ”en regel in, en regel ut” ska införas. Denna princip tillämpas bl.a. i Tyskland och innebär att när nya regler införs ska regellättnader genomföras i minst samma omfattning. Vidare anförs i yrkande 10 i samma motion att överimplementering av EU-lagstiftning i svensk rätt ska motverkas. Motionärerna anser att grundprincipen ska vara att införa EU-regler enligt miniminivå så att svenska företag får rimliga konkurrensvillkor.

I kommittémotion 2019/20:603 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 2 föreslås att berörda myndigheter ska få förenklingsuppdrag som innefattar att myndigheterna ska föreslå slopade regleringar på nationell nivå eller EU-nivå. I samma motion yrkande 3 föreslås att samtliga myndigheter som aktivt förhandlar om regler på EU-nivå ska få i instruktion att bedöma de positiva och negativa konsekvenserna för det svenska lantbruket av nya regler mycket tidigt i processen och att verka för goda konkurrensförutsättningar för svenskt lantbruk.

I kommittémotion 2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 3 anförs att ett steg i att förenkla företagandet inom livsmedelsbranschen är att kontinuerligt se över reglerna för små och nystartade företag. På så sätt är det möjligt att snabbare identifiera och åtgärda brister. Små livsmedelsföretag behöver också stöttning i form av rådgivning för att komma runt byråkratiska hinder kring att starta och utveckla sin verksamhet.

Tidigare behandling

Riksdagen godkände i juni 2017 regeringens mål för en svensk livsmedelsstrategi (prop. 2016/17:104, bet. 2016/17:MJU23, rskr. 2016/17:338). Det övergripande målet för livsmedelsstrategin är en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. I samband med beslutet om livsmedelsstrategin riktade riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om att säkerställa generellt goda företagsvillkor i hela Sverige i enlighet med miljö- och jordbruksutskottets förslag:

Regelverk som angår företag i primär- och livsmedelsproduktionen är i hög utsträckning gemensamma för EU:s inre marknad. Det medför att alla nationella regler och krav som går utöver den EU-gemensamma lagstiftningen riskerar att försämra konkurrenssituationen för svenska företag i livsmedelskedjan. I fråga om konkurrenskraftiga regler och villkor vill utskottet därför poängtera vikten av att det finns goda företagsvillkor för hela livsmedelskedjan. Utskottet anser att nationella, mer långtgående regler alltid ska vara väl motiverade och prövas noga.

Utskottet anförde följande om regelförenkling i betänkande 2018/19:MJU17 Riksrevisionens rapport om Landsbygdsprogrammet 2014–2020:

Utskottet delar regeringens bedömning att regler behövs för att skydda miljö, konsumentintressen samt djur- och folkhälsa men att de samtidigt inte får skapa onödiga hinder som begränsar konkurrenskraften. Utskottet noterar att det inom ramen för livsmedelsstrategin pågår ett regelförenklingsarbete. Utvecklingen av digitala tjänster för att förenkla uppgiftslämnande och ge service till företag i livsmedelskedjan är ett viktigt uppdrag för att göra det enklare att starta företag och underlätta myndighetskontakter på olika nivåer. Vidare noterar utskottet att Jordbruksverket och Livsmedelsverket arbetar kontinuerligt och integrerat med att förenkla och underlätta för företag bl.a. genom att skapa enkla och förståeliga regelverk.

Frågor om nationell överreglering, s.k. gold-plating, har behandlats av utskottet tidigare, bl.a. i betänkande 2016/17:MJU23 En livsmedelsstrategi för Sverige. I betänkandet redovisades följande:

I fråga om nationell överreglering, s.k. gold-plating, kan konstateras att Regelrådet och Näringslivets Regelnämnd (NNR) 2012 publicerade rapporten Att tydliggöra gold-plating – ett bättre genomförande av EU-lagstiftning. I rapporten beskrivs problematiken med gold-plating, dvs. att ytterligare regler tillkommer när EU-regelverk införs i svensk rätt utöver vad som krävs för att regelverket ska anses vara infört. Ett av förslagen i rapporten var att regeringen borde ändra förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning. Den dåvarande regeringen valde trots allt att inte ändra förordningen i enlighet med förslaget, eftersom den ansåg att de åtgärder som skulle vidtas, t.ex. i form av att gold-plating blev ett stående inslag i Tillväxtverkets utbildningar för regelgivare, var tillräckliga.

Riksdagen riktade i april 2019 ett tillkännagivande till regeringen om genomförande av EU-lagstiftning på nationell nivå med följande innebörd (bet. 2018/19:NU7, rskr. 2018/19:166):

Lagstiftning på EU-nivå beslutas främst i form av antingen förordningar eller direktiv. Förordningar är bindande och direkt tillämpliga i medlemsländerna medan direktiv som sätter upp vilka mål medlemsländerna ska uppnå och så får medlemsländerna själva bestämma hur de genomför direktiven i den nationella lagstiftningen. Hur de direktiv som antagits på EU-nivå genomförs nationellt påverkar både Sveriges och de svenska företagens konkurrenskraft. I vissa fall kan det finnas skäl för Sverige att gå utöver grundkraven i ett direktiv för att värna t.ex. miljön, folkhälsan eller arbetarskyddet. Samtidigt konstaterar utskottet att genomförandet av direktiv ibland leder till en mer omfattande reglering för företag än vad som är nödvändigt, vilket därmed skapar en omotiverad regelbörda för företagen. Sverige ska givetvis uppfylla sina åtaganden som medlemsland och genomföra de beslut som antagits på EU-nivå. Det är samtidigt viktigt att de svenska företagens konkurrenskraft värnas.

Mot denna bakgrund anser utskottet att riksdagen genom ett tillkännagivande bör tydliggöra för regeringen att den bör verka för att EU-direktiv genomförs i nationell rätt på ett sätt som inte missgynnar företagens konkurrenskraft. Utgångspunkten bör vara att EU-direktiv ska införas på miniminivå i nationell lagstiftning, och när det finns skäl att överskrida denna miniminivå ska effekterna för företag tydligt redovisas.

Kompletterande uppgifter

I regeringens skrivelse Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2018 (skr. 2018/19:75) framhåller regeringen att det framgår av förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning att konsekvensutredningar bl.a. ska innehålla en bedömning av om regleringen stämmer överens med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen. Kan regleringen få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt ska konsekvensutredningen innehålla ytterligare beskrivningar av ett antal faktorer.

I skrivelsen redovisar regeringen vidare att den redan före riksdagens ovannämnda tillkännagivande vid behandlingen av livsmedelsstrategin (prop. 2016/17:104, bet. 2016/17:MJU23, rskr. 2016/17:338) vidtagit ett antal åtgärder och kontinuerligt har fortsatt vidta åtgärder för att säkerställa generellt goda företagsvillkor som kan kopplas till området regler och villkor. Inom ramen för livsmedelsstrategin har både Livsmedelsverket och Statens jordbruksverk (Jordbruksverket) fått förenklingsuppdrag. Livsmedelsverket har t.ex. fått i uppdrag arbeta med land- och anläggningsgodkännanden för att underlätta tillträde till marknader utanför EU. Jordbruksverket har fått i uppdrag att öka kvaliteten, likvärdigheten och effektiviteten i djurskyddskontrollen.

I budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 23) redovisas att målet för det strategiska området Regler och villkor inom livsmedelsstrategin är att utformningen av regler och villkor ska stödja målet om en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja där produktionen ökar – detta genom ändamålsenliga skatter och avgifter, regelförenklingar, administrativa lättnader och andra åtgärder för att stärka konkurrenskraften och lönsamheten.

Vidare anförs att livsmedelskedjan inklusive primärproduktionen är komplex och att företagen berörs av en stor mängd regler och myndighetskontakter vid tillståndsprövningar och kontroller. Regler behövs för att skydda miljö, konsumentintressen eller djur- och folkhälsa. Samtidigt får inte reglerna eller tillämpningen av dem skapa onödiga hinder som begränsar konkurrenskraft och innovation eller som hämmar livsmedelsföretagens utveckling, nyetablering eller förmåga att växa. Regeringen anför vidare att förenkling av regelverk och framför allt identifiering av tillväxthämmande regler är viktiga åtgärder för jordbrukets fortsatta utveckling och konkurrenskraft. Det är nödvändigt med fortsatt uppföljning av analyser inom ramen för livsmedelsstrategin när det gäller bl.a. tillståndsprövning och markfrågor.

Regeringen anför även i propositionen att ett aktivt arbete i förhandlingarna av GJP och utformningen av den nationella strategiska planen är viktigt för livsmedelskedjans utveckling. Regeringen verkar för en förenkling av politiken och bedömer att den nya genomförandemodellen har potential att leda till verklig förenkling. För mer information om förenkling och den nya

programperioden för GJP, se även ovan under rubriken Den gemensamma jordbrukspolitikerna.

Vad gäller förenkling och EU anför regeringen vidare följande i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 24). En relativt stor del av den lagstiftning och regelgivning som svenska företag har att förhålla sig till beslutas på EU-nivå. Sverige har på EU-nivå under lång tid verkat för principer som ”tänk småskaligt först”, bättre konsekvensutredningar på EU-nivå, och vikten av målsättningar för minskade regelbördor. Europeiska kommissionen arbetade under 2018 vidare med den s.k. Better Regulation Agenda och försökte bl.a. förstärka arbetet med konsekvensutredningar. Kommissionen utvärderade arbetet inom Better Regulation Agenda under 2019. Även vad gäller Europeiska unionens råd har arbetet med bättre konsekvensutredningar fortsatt. Sverige deltar även inom kommissionens arbete med förenkling inom ramen för Regulatory Fitness and Performance Programme (Refit), kommissionens program för lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat.

Vad gäller frågan om regler och EU kan vidare noteras att Europeiska kommissionen tar upp frågan om regler och regelförenkling i sitt arbetsprogram för 2020. I arbetsprogrammet anförts att bättre lagstiftning även fortsättningsvis kommer att stå i centrum för kommissionens politiska beslutsfattande. Kommissionen uppger att den är fast besluten att utforma och genomföra en politik som gör livet lättare för människor och företag. Kommissionen anför vidare att den kommer att utveckla ett nytt instrument enligt metoden ”en in en ut” så att nya bördor kompenseras genom att enskilda och företag – särskilt små och medelstora – befrias från motsvarande administrativa kostnader på EU-nivå på samma politikområde. Tanken är att EU-lagstiftningen ska gynna slutanvändarna utan att onödiga bördor läggs på enskilda och företag, särskilt små och medelstora. För att nå detta syfte menar kommissionen att EU-lagstiftningen måste utformas utifrån ett användarperspektiv. Kommissionen anför vidare att lagstiftning endast kan tjäna sitt syfte om den tillämpas enhetligt och att kommissionen därför avser att fortsätta att noga övervaka införlivandet och tillämpningen av befintlig lagstiftning.

I budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 24) anför regeringen att förenkling är ett centralt område i regeringens arbete med att förbättra företagens förutsättningar och stärka konkurrenskraften. Det är av stor vikt att reglerna är ändamålsenliga och proportionerligt utformade. Även myndigheters service, transparens, bemötande och korta handläggningstider är centrala. Genom att bättre ta till vara digitaliseringens möjligheter förenklas vardagen för företagare i alla delar av landet. Regeringen har fastställt fyra mål för förenklingsarbetet. Målen är att regler ska främja tillväxt, att kostnaderna till följd av regler ska minska, att det ska bli enklare för företag att lämna uppgifter till myndigheterna och att handläggningstiderna ska förkortas.

I februari 2016 slöt regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL, numera Sveriges Kommuner och Regioner, SKR) ett avtal om att

samarbeta för att göra företagande inom restaurangbranschen enklare. Projektet har genomförts under namnet Serverat. Syftet är att underlätta för företagare att söka tillstånd samtidigt som kommunens handläggning effektiviseras. Arbetet inleddes med restaurang-branschen, men genom en ny överenskommelse mellan SKL och regeringen kommer även besöksnäringen att omfattas.

Tillväxtverket har regeringens uppdrag att samordna förenklingsarbetet och har Regelrådets verksamhet inom sin myndighet. Regelrådet granskar på begäran från regelgivare konsekvensutredningar av EU-förslag som kan få stor påverkan på företaget i Sverige och lämnar rekommendationer om vad en svensk konsekvensutredning bör innehålla.

Tillväxtverket ansvarar också för webbportalen verksamt.se, som är ett viktigt verktyg för att förenkla för den som vill starta ett företag. Tillväxtverket stöder myndigheter, departement och kommittéer i arbetet med konsekvensutredningar genom utbildning och rådgivning. Tillväxtverket erbjuder bl.a. utbildning som riktar sig till myndigheter med föreskriftsarbete med koppling till EU-bestämmelser.

Av budgetpropositionen för 2019 (prop. 2018/19:1 utg.omr. 24) framgår att Tillväxtverket under 2017 lanserade en digital handledning för konsekvensutredningar. Handledningen riktar sig till regelgivare på myndigheter och departement och i kommittéer och beskriver hur man kan utreda konsekvenser för bl.a. företag. Enligt handledningen ska konsekvensutredningen innehålla en bedömning av om förslaget stämmer överens med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU. Om ett regelförslag går utöver eventuella minimiregler ska man ange på vilket sätt och varför samt konsekvensen av den reglering som går utöver EU-rätten.

Regeringen gav i juli 2017 Jordbruksverket, Livsmedelsverket och Tillväxtverket i uppdrag att utveckla digitala tjänster som bidrar till minskat och förenklat uppgiftslämnande, guidning och service för företag i livsmedelskedjan. Målsättningen är att göra det enklare att starta och driva företag samt underlätta företagets myndighetskontakter på lokal, regional och statlig nivå. Uppdraget är en åtgärd inom livsmedelsstrategin och ska slutredovisas den 28 februari 2020 (N2017/04767/DL, N2015/02216/DL [delvis]).

Näringsminister Ibrahim Baylan höll under 2019 ett antal möten med företag och organisationer i Sverige för att diskutera möjligheterna att förenkla för företag och företagare. Under mötena har företag och organisationer påtalat problem och hinder som de upplever inom ramen för olika regelverk och administrativa processer och lämnat förslag på områden för förenkling och synpunkter om förenklingsbehov. Regeringen beslutade i november 2019 att ge Tillväxtverket i uppdrag att sammanställa och analysera de synpunkter som lämnats (N2019/03051/MK [delvis], N2019/03033/MK [delvis]). Tillväxtverket ska lämna förslag på förenklingar för att åtgärda de problem och hinder som företagen och organisationerna uppfattar. Förslaget ska utgå

från överväganden om bl.a. vilka förslag som skulle innebära störst förenklingar för företagen utifrån den samlade regelbördan för företag, vilka ändringar som är enklast att genomföra och de olika målsättningar och syften som ligger bakom olika regelverk. Förslaget ska inbegripa olika åtgärder inklusive ändrad utformning av regelverk, enhetlig tolkning och tillämpning av regelverk, behov av förbättrad service, information och bemötande från myndigheter, samverkan mellan myndigheter samt förbättrade digitala tjänster och digitalt uppgiftslämnande. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 30 juni 2020.

Regeringen anför i nämnda beslut att den svenska konkurrenskraften behövs stärkas och att det behövs förbättrade förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Förenklingspolitiken är en viktig del i det arbetet. Väl utformade lagar och regler är tillsammans med bra service och bemötande avgörande för att skapa goda förutsättningar för företagande. Regeringen är angelägen om att arbeta vidare med de förslag som lämnats. En sammanställning och analys behövs för att regeringen och berörda myndigheter ska ha nödvändiga beslutsunderlag.

Regeringen fattade i december 2019 beslut om en ny handlingsplan för livsmedelsstrategin. Handlingsplanen gäller 2020–2025 och består av ett antal olika åtgärder som ska bidra till att nå livsmedelsstrategins övergripande mål under 2020–2025. Inom området Regler och villkor finns flera långsiktiga satsningar. Bland annat ska den samlade regelgivningen för livsmedelskedjan analyseras för att identifiera regler som försämrar konkurrenskraften, tillväxtmöjligheterna eller innovationsförmågan för företagen i livsmedelskedjan. Analyserna ska även identifiera eventuella brister i transparens och tillämpning av regelverken. Förenkling ska vidare ske genom utveckling av verksamt.se, inklusive Serverat, för att skapa ett gemensamt system för enkla digitala myndighetskontakter.

Regeringen gav i december 2019 ett antal myndigheter i uppdrag att genomföra vissa åtgärder under 2020–2025 inom ramen för livsmedelsstrategin. Tillväxtverket fick bl.a. i uppdrag att löpande genomföra analyser av den samlade regelgivningen för livsmedelskedjan för att identifiera regler som försämrar konkurrenskraften, tillväxtmöjligheterna eller innovationsförmågan för företagen i livsmedelskedjan samt identifiera eventuella brister i transparens och tillämpning av regelverken. Tillväxtverket ska utifrån dessa analyser lämna förslag på förenklingar. Tillväxtverket fick vidare i uppdrag att genomföra regelförenkling med fokus på hela livsmedelskedjan genom utveckling av verksamt.se, inklusive Serverat (N2019/03240/JL). Uppdraget ska delredovisas varje år i februari och slutredovisas senast den 28 februari 2026.

Jordbruksverket fick samtidigt bl.a. i uppdrag att under 2020 sammanställa och analysera pågående arbete inom hållbara livsmedelssystem. Analysen ska definiera begreppet och visa på vilka behov som finns för att uppnå ett hållbart och konkurrenskraftigt livsmedelssystem (N2019/03241/JL).

Vad gäller små företag kan slutligen noteras att det i januariavtalet, dvs. den överenskommelse om politikens inriktning som träffades i januari 2019 mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Centerpartiet och Liberalerna, anges att det ska genomföras en kraftig förenkling av beskattning och regelverk för mikroföretagande (punkt 15). Regeringen beslutade i december 2019, med hänvisning till januariavtalet, att ge en särskild utredare i uppdrag att se över beskattningen av enskilda näringsidkare. Syftet med översynen är att göra det mindre komplicerat att starta och driva enskild näringsverksamhet och samtidigt underlätta för den skattskyldige att göra rätt och undvika oavsiktliga fel. Uppdraget ska delredovisas senast den 1 september 2020 och slutredovisas senast den 1 juli 2021 (dir. 2019:102).

Utskottets ställningstagande

I likhet med vad som anförts tidigare delar utskottet regeringens bedömning att regler behövs för att skydda miljö, konsumentintressen samt djur- och folkhälsa. Ett sådant regelverk får dock inte skapa onödiga hinder som begränsar konkurrenskraften. Utskottet noterar att det sedan tidigare pågår ett arbete med regelförenkling och välkomnar det uppdrag som regeringen gett Tillväxtverket med anledning av näringsministerns förenklingsresa. Vad gäller konkurrenskraftiga regler och villkor vill utskottet, liksom tidigare, poängtera vikten av att det finns goda företagsvillkor för hela livsmedelskedjan. Utskottet vidhåller sin ståndpunkt att nationella, mer långtgående regler alltid ska vara väl motiverade och prövas noga.

Utskottet ser positivt på att regeringen verkar för en förenkling av politiken vad gäller den nya programperioden inom GJP. Utskottet välkomnar även regeringens arbete inom bl.a. Refit. Den nya kommissionens ambitioner vad gäller regelförenkling är också steg i rätt riktning.

Med hänsyn till det omfattande arbete som pågår vad avser frågor om konkurrenskraft och regelförenkling anser utskottet att motionerna 2019/20:603 (SD) yrkandena 2 och 3, 2019/20:2760 (KD) yrkandena 8–10 och 2019/20:3260 (C) yrkande 3 kan lämnas utan vidare åtgärd.

Stödområdesindelning och investeringsstöd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om stödområdesindelningen för det nationella stödet och om landsbygdsprogrammets konstruktion vad gäller investeringsstöd.

Motionerna

I motion 2019/20:912 av Linda Ylivainio (C) föreslås att en ny stödområdesindelning för det nationella stödet ska utredas. Hänsyn bör tas till

klimat, växtperiod, arrondering, intransportkostnader m.m. Den svenska stödområdesindelningen grundas i SMHI:s medeltemperaturberäkningar. Den beaktar således inte en rad relevanta faktorer som på olika sätt begränsar möjligheterna att bedriva ett rationellt lantbruk på nordliga breddgrader året runt.

Enligt motion 2019/20:1591 av Daniel Bäckström (C) riskerar landsbygdsprogrammets konstruktion att bromsa utvecklingen i den gröna näringen. I Värmland vill enskilda jordbrukare investera i nya anläggningar för mjölkproduktion. De investeringsmedel som fanns tillgängliga via landsbygdsprogrammet tog i Värmland slut redan efter två år. Det är mycket angeläget att den enskilde kan genomföra investeringar när han eller hon vill. Staten bör därför utveckla formerna för att hantera detta. Det skulle kunna ske genom statlig förskottering, genom att medge att investeringsstödet får tas med in i kommande programperiod eller genom att omstrukturera så att investeringsmedel finns tillgängliga att söka under hela programperioden.

Kompletterande uppgifter

Den som har lantbruk i norra Sverige, i stödområde 1–5, med minst 3 hektar åkermark eller betesmark kan få nationellt stöd. Regler om stödet finns i förordningen (1996:93) om nationellt stöd till jordbruket i norra Sverige. Stöd kan enligt förordningen lämnas för att skapa bättre förutsättningar för jordbruk inom områden i norra Sverige där det med hänsyn till klimat och andra produktionsförutsättningar är särskilt svårt att driva sådan verksamhet (1 §). Storleken på ersättningen påverkas av i vilket stödområde lantbruket ligger. De olika stödområdenas omfattning framgår av en bilaga till förordningen. Målsättningen med det nationella stödet är att upprätthålla produktionsnivåerna i jordbruket i norra Sverige.

Den som har jordbruksmark i ett område som har sämre förutsättningar för att odla kan även söka kompensationsstöd inom landsbygdsprogrammet. Syftet med stödet är att kompensera för merkostnader och produktionsbortfall i jordbruket i områden som har sämre förutsättningar för att odla.

Regeringen gav i juni 2019 Jordbruksverket i uppdrag att följa upp dagens utformning av det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige och stödområdesindelningen för kompensationsstödet inom GJP inom det område där Norrlandsstödet finns (N2019/02108/JL, N2018/01905/JL och N2017/07480/JL). I uppdraget ingår att redovisa bakgrunden till dagens utformning av stödet, såsom områdesindelningen och det nationella regelverkets utformning utifrån gällande EU-lagstiftning. Jordbruksverket ska vidare utvärdera stödområdesindelningen. Om Jordbruksverket bedömer att det finns skäl för en annan indelning än i dag för att åstadkomma en mer representativ karta som leder till bättre måluppfyllnad ska myndigheten redogöra för vilka möjligheter till justering som finns och för alternativ utformning av stödet. Jordbruksverket ska även undersöka behovet av ändringar i stödområdesindelningen för kompensationsstödet kopplat till

översynen. Syftet med en ändring ska vara en högre måluppfyllelse för stöden. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 15 april 2020 (N2019/03101/JL).

I budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 23) anför regeringen att den för att vända den negativa utvecklingen av jordbruksproduktionen i norra Sverige tidigare har förstärkt det nationella stödet. Syftet var att säkerställa att jordbruksverksamheten kan behållas i enlighet med Sveriges anslutningsfördrag till EU.

När det gäller frågan om investeringsstöd kan det noteras att detta är en del av det svenska landsbygdsprogrammet. Den som har en verksamhet inom jordbruks-, trädgårds- eller rennäring kan söka investeringsstöd inom landsbygdsprogrammet för att utveckla företaget. Syftet med stödet är att verka för en ökad konkurrenskraft. Som framgått ovan pågår förhandlingarna inför den nya programperioden inom GJP.

Regeringskansliet har vidare angett följande vad gäller investeringsstödet. År 2019 gjordes en ändring i Jordbruksverkets regleringsbrev som gör det möjligt att omfördela medel mellan liknande åtgärder med samma mål och syfte. Detta gör det möjligt att t.ex. omfördela medel från andra stödformer till investeringsstödet. Enligt nuvarande prognos kommer alla medel att gå åt i respektive län. Det talar emot möjligheten att omfördela medel mellan länen. Under den nuvarande programperioden har fördelningen av medel till länen hanterats av Jordbruksverket. Det finns samtidigt ett delegerat ansvar till länen. Länen har ansvar för att göra regionala prioriteringar för urvalet av investeringar liksom för stödtag och hur stor andel av investeringen som kan täckas av stöd. Länen har även ett ansvar för att säkerställa att medlen räcker hela programperioden. I detta ingår att de bästa ansökningarna under programperioden ska beviljas och inte de som kommer in först. Den nya programperioden börjar 2021, men något beslut om budgetens storlek eller om GJP-reformen har ännu inte tagits på EU-nivå. Det kommer därför att bli aktuellt att ta fram övergångsåtgärder för perioden fram till att den nya politiken träder i kraft. Kommissionen har presenterat övergångsregler för 2021, och enligt dessa kommer det att vara möjligt för Sverige att förlänga nuvarande landsbygdsprogram och fördela nya medel till investeringsstödet.

Utskottets ställningstagande

Mot bakgrund av att regeringen gett Jordbruksverket i uppdrag att utreda en ny stödområdesindelning bedömer utskottet att motion 2019/20:912 (C) får anses vara tillgodosedd och att den således kan avstyrkas.

När det gäller landsbygdsprogrammets konstruktion och investeringsstödet är det enligt utskottets bedömning av största vikt att landsbygdsprogrammets stöd är konstruerat på ett så ändamålsenligt sätt som möjligt. Utskottet kan konstatera att regeringen har vidtagit åtgärder i syfte att förbättra förutsättningarna för investeringsstöd. Vidare pågår som tidigare nämnts arbetet inför den nya programperioden inom GJP. Som framgått ovan har

regeringen uttalat att en utgångspunkt för regeringen i förhandlingarna är mer fokus på resultat och förenkling. Mot denna bakgrund finner utskottet inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motion 2019/20:1591 (C).

Odlingslandskapets mångfald

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om våtmarker, det skogsfinska kultur- och odlingslandskapet, fäbodbruk och betesförmedlingar.

Jämför reservation 8 (SD), 9 (SD) och 10 (M, SD, KD).

Motionerna

Våtmarker

I kommittémotion 2019/20:603 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 16 anfördes att stöd till etablering av våtmarker är positivt. Våtmarkerna bidrar till den biologiska mångfalden, minskar näringsläckage till haven och kan ha en gynnsam inverkan på vattentillgången i jordbruket. Med stöd kan man se till att styra för att möjliggöra kollektiva nyttor så att synergieffekter uppnås.

Det skogsfinska kultur- och odlingslandskapet

Runar Filper m.fl. (SD) föreslår i kommittémotion 2019/20:599 yrkande 7 att det skogsfinska kultur- och odlingslandskapet ska skyddas. I delar av det svenska landskapet finns sammanhängande skogsbygder som starkt präglats av den gamla finska kulturen. Dessa miljöer är unika och i flera fall redan naturreservat. Regeringen behöver genom berörda länsstyrelser verka för att skydda de sammanhängande skogsfinska bosättnings- och odlingsmiljöerna som har ringa eller inget skydd.

Fäbodbruk

I motion 2019/20:1801 av Peter Helander och Per Åsling (båda C) yrkande 1 föreslås att regeringen ska arbeta fram en samlad handlingsplan för att värna ett levande fäbodbruk. Våra fäbodar är mycket viktiga bl.a. för att bevara den biologiska mångfalden och värdefulla natur-, byggnads- och kulturmiljöer och för att värna utrotningshotade husdjursraser. Åtgärder behöver vidtas för att bl.a. öka kunskapsspridningen om fäbodbruket, underlätta generationsövergångar, ge bättre möjligheter att förebygga och skydda mot rovdjursangrepp och ge förutsättningar för ökad lönsamhet genom bättre stöd och villkor.

Enligt yrkande 2 i samma motion bör en översyn av ägofredslagstiftningen genomföras så att fortsatt fäboddrift kan bedrivas. Motionärerna anför att ett fritt hållande av djur i skogen är en förutsättning för fortlevnad av tradition och det kulturella uttryck som fäbodverksamheten representerar. För att värna

den fria betesrätten (mulbetesrätten), som är avgörande för fäbodbruket, behövs ett klargörande av rättsläget när det gäller ägofredslagstiftningen.

Betesförmedlingar

I kommittémotion 2019/20:2665 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 5 föreslås att regeringen ska verka för att betesförmedlingar införs i fler av Sveriges län och öka informationen om tjänsten. Betesförmedlingar finns i dag i 16 av landets 21 län. De administreras av länsstyrelserna och parar ihop djurägare som behöver bete med ägare av mark som håller på att växa igen. Denna möjlighet bör enligt motionärerna finnas i hela Sverige. Tjänsten har i snitt 15 användare per län. Information om tjänsten behöver spridas för att nå ut till fler.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Våtmarker

Riksdagen har beslutat om 16 miljö kvalitetsmål som anger det tillstånd som ska uppnås i ett generationsperspektiv (prop. 1997/98:145, bet. 1998/99:MJU6, rskr. 1998/99:183 och prop. 2004/05:150, bet. 2005/06:MJU3, rskr. 2005/06:48). Ett av miljö kvalitetsmålen är Myllrande våtmarker. Definitionen av detta mål är att våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.

I regeringens proposition 2019/20:65 En samlad politik för klimatet – klimatpolitisk handlingsplan anför att regeringen har stärkt insatserna för restaurering av våtmarker. Enligt regeringen kan restaurering av våtmarker som dikats ut vara ett bidrag i klimatarbetet genom deras funktion som kolsänka. Restaurering av våtmarker kan också ge flera andra vinster i form av vattenhushållning och vattenrening och främja den biologiska mångfalden.

Av budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 20) framgår att 200 miljoner kronor avsattes för våtmarker 2018. Regeringen initierade då en våtmarkssatsning för att återskapa och restaurera våtmarker och bidra till en bättre hushållning av vatten i landskapet. Våtmarkssatsningen avbröts 2019 men regeringen föreslog i propositionen Vårändringsbudget för 2019 att anslaget 1:3 Åtgärder för värdefull natur skulle förstärkas med 200 miljoner kronor, som bl.a. kan användas för restaurering av våtmarker. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (prop. 2018/19:99, bet. 2018/19:FiU21, rskr. 2018/19:288). Enligt budgetpropositionen har våtmarkssatsningen bl.a. möjliggjort för länsstyrelserna att under året dels besluta om 148 projekt hos kommuner om våtmarker dels genomföra 159 egna restaurerande åtgärder, främst i skyddade områden. Regeringen anför att våtmarkssatsningen bidrar till en bättre hushållning av vatten i landskapet. Satsningen bidrar också till balansering av vattenflöden,

grundvattenförsörjning, vattenrening, biologisk mångfald och till klimatarbetet.

Det går att söka bidrag till åtgärder för att restaurera eller anlägga våtmarker inom den lokala naturvårdssatsningen (LONA). År 2018 infördes våtmarker som ett eget bidragsområde inom LONA. Syftet var att särskilt stimulera projekt som bidrar till att öka tillskottet till grundvattnet eller som stärker landskapets egen förmåga att hålla och balansera vattenflöden.

Av budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 20) framgår att det under 2018 till våtmarksprojekt inom LONA beviljades totalt 167 miljoner kronor, varav 116 miljoner kronor betalades ut under 2018. Totalt har 197 våtmarksprojekt beviljats stöd i 108 kommuner. Projekten syftar bl.a. till att nyskapa eller restaurera 1 000 hektar våtmarker. Länsstyrelserna har dessutom genomfört 156 restaureringsåtgärder i 121 områden.

Finansiering av anläggning och restaurering av våtmarker ingår även som en del i landsbygdsprogrammet. Det är möjligt att söka miljöinvestering för att anlägga och restaurera våtmarker och att söka miljöersättning för skötsel av anlagda eller restaurerade våtmarker.

Av Jordbruksverkets utvärderingsrapport 2019:13 Landsbygdsprogrammet 2014–2018 – Resultat och förväntade effekter framgår följande. Åren 2014–2018 beviljades miljöinvesteringar för att anlägga och restaurera våtmarker och dammar till ett belopp om knappt 113 miljoner kronor. Åren 2014–2018 beviljades drygt 36 miljoner kronor i miljöersättningar för skötsel av våtmarker och dammar. Målsättningen är att miljöersättningen för skötsel av våtmarker och dammar ska omfatta 8 400 hektar. Den totala arealen har ökat från ca 5 500 hektar 2007 till ca 8 500 hektar 2018. År 2018 nåddes alltså det uppsatta målet för programperioden.

Jordbruksverket har i en rapport redovisat förutsättningarna för återvätning av organogen jordbruksmark i syfte att minska avgången av växthusgaser från jordbruket (rapport 2018:30). Jordbruksverket föreslår ett ekonomiskt stöd för anläggning och, i de fall det är lämpligt, skötsel av våtmarker som syftar till att minska växthusgasutsläpp. Rapporten bereds inom Regeringskansliet.

Det skogsfinska kultur- och odlingslandskapet

Ett av de miljö kvalitetsmål som riksdagen har beslutat om är Ett rikt odlingslandskap (prop. 1997/98:145, bet. 1998/99:MJU6, rskr. 1998/99:183). Miljö kvalitetsmålet definition är att odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks. Målet har två preciseringsområden:

- Biologiska värden och kulturmiljövärden i odlingslandskapet som uppkommit genom långvarig traditionsenlig skötsel är bevarade eller förbättrade.
- Kultur- och bebyggelsemiljöer i odlingslandskapet är bevarade och förutsättningar finns för fortsatt bevarande och utveckling av värdena.

I budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 20) redovisas att länsstyrelserna under året har genomfört insatser för att stärka kulturmiljöer bl.a. genom åtgärder för att upprätthålla äldre brukningsmetoder, växtsorter och byggnadsvård. Vidare anges att ett livskraftigt jordbruk i Sverige bedrivs på ett sätt som gör att odlingslandskapets natur- och kulturmiljöer kan stärkas. Med de satsningar som regeringen gjorde i budgetpropositionen för 2018 på förstärkningar av landsbygdsprogrammet för vissa betesmarkstyper och slätterängar med höga värden ökar förutsättningarna att stärka viktiga värdekärnor. Hävden av dessa marker är även viktig för att upprätthålla kulturlandskapets värden. Ekonomiska resurser via jordbrukarstöd, landsbygdsprogram, anslag för skydd och skötsel av värdefull natur samt kulturmiljövårdsanslaget bidrar väsentligt till ett öppet och varierat odlingslandskap. De enskilda lantbrukarna utför en betydelsefull del av arbetet, och genom gårdsstöd och miljöersättningar ökar förutsättningarna för att viktiga åtgärder genomförs. För de värdefulla kultur- och bebyggelsemiljöer som är knutna till odlingslandskapet finns dock fortsatta utmaningar och behov av utvecklat samarbete kring information, råd och stöd mellan myndigheter och enskilda lantbrukare.

Inom landsbygdsprogrammet finns det möjlighet att söka stöd för investeringar som bidrar till att bevara och restaurera natur- och kulturmiljöer i odlingslandskap och renskötselområden. Samlingar av hus och byggnader som är kulturhistoriskt värdefulla och gör området mer tilltalande kan också ingå i detta.

Jordbruksverket utvärderar löpande hur EU:s gemensamma jordbrukspolitik påverkar miljön i Sverige. Arbetet bedrivs inom projektet CAP:s miljöeffekter vars syfte är att göra analyser av jordbrukspolitikens effekter på miljön och ta fram olika framtidsscenarier för att kunna se möjligheter till förbättringar. Riksantikvarieämbetet har inom ramen för projektet tagit fram två rapporter om kulturmiljöer i odlingslandskapet och möjligheten till ersättningar till jordbrukare för skötsel av detta (Behövs ersättningar till jordbrukare för skötsel av kulturmiljöer? En utvärdering av miljöersättningen till natur- och kulturmiljöer i Sveriges landsbygdsprogram 2007–2013 [2016] och Större miljönytta – lägre kostnad. Så nås målen för kulturmiljöer i odlingslandskapet med kommande landsbygdsprogram [augusti 2017]). Dessa rapporter ingår som underlag i arbetet för att förbereda kommande landsbygdsprogram efter 2020.

Regeringen beslutade i juni 2017 att ge tio myndigheter, bl.a. Jordbruksverket och Naturvårdsverket, i uppdrag att utarbeta vägledande strategier för respektive myndighets arbete med kulturmiljöfrågor (Ku2017/01563/KL). Syftet med uppdraget var att myndigheterna skulle utarbeta ett mer samlat och strategiskt förhållningssätt till hur deras verksamheter påverkar kulturmiljön och bidrar till de nationella kulturmiljömålen och att därigenom skapa bättre förutsättningar att tillvarata den potential som kulturmiljön utgör för ett hållbart samhälle. Myndigheterna redovisade sina rapporter till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) den 31

oktober 2019. Regeringen gav samtidigt Riksantikvarieämbetet i uppdrag att stödja och följa myndigheternas arbete med att ta fram och genomföra strategierna. Riksantikvarieämbetet ska också ansvara för en gemensam dialog och möjliggöra erfarenhetsutbyte mellan myndigheterna i framtagandet och genomförandet av strategierna. Riksantikvarieämbetet redovisade sitt uppdrag den 31 januari 2020. Regeringskansliet (Kulturdepartementet) kommer nu att analysera resultatet av uppdraget och i det överväga fortsatta insatser.

Slutligen kan noteras att Länsstyrelsen i Värmlands län under 2018 inledde ett arbete med att ta fram ett nytt kunskapsunderlag för länets byggnadsminnen. Detta gjordes i form av en karaktärisering av varje byggnadsminne. En av de första kategorierna som togs fram var Finngårdar.

Fäbodbruk

Miljö- och jordbruksutskottet uttalade följande om fäbodbruk i betänkande 2018/19: MJU17 Riksrevisionens rapport om Landsbygdsprogrammet 2014–2020:

Utskottet noterar att det inom landsbygdsprogrammet finns möjlighet att söka miljöersättningar för att sköta fäbodbruk och att det även finns medel inom olika kompetensutvecklingsprojekt som skulle kunna omfatta fäbodbruk. Vidare har Jordbruksverket bland andra myndigheter fått i uppdrag att ta fram vägledande strategier för deras arbete med kulturmiljöfrågor. Bevarande av fäbodar och fäbodbruk är också en kulturmiljöfråga.

Inom landsbygdsprogrammet 2014–2020 finns det möjlighet att söka miljöersättning för att sköta fäodsbete och se till att fäodbruken och de effekter som det ger på kulturmiljön och miljön ska finnas kvar. Miljöersättningen för fäodbruk inom landsbygdsprogrammet 2014–2020 uppgår till totalt 133 746 190 kronor.

Enligt landsbygdsprogrammet är målarealen för fäodarna 16 200 hektar per år. Måluppfyllelsen för 2018 var 94 procent, då 15 300 hektar omfattades av ansökningar för fäodsbete (Jordbruksverkets utvärderingsrapport 2019:13 Landsbygdsprogrammet 2014–2018 – Resultat och förväntade effekter).

Det finns även medel inom landsbygdsprogrammet för kompetensutveckling inom traditionell småskalig matkultur där exempel på projekt som beviljats medel är kunskapsförmedling och kompetensutveckling inom fäodbruk och utmarksbete med lantrasdjur samt med fokus på mjölkproduktion och mjölkförädling. Inom landsbygdsprogrammet har 540 miljoner kronor öronmärkts för vissa åtgärder kopplade till småskalig matkultur och diversifiering av samiska näringar som också berör fäodbruken.

Vidare kan noteras att Jordbruksverket, i samverkan med bl.a. Riksantikvarieämbetet, Sametinget och Institutet för språk och folkminnen, har fått i uppdrag att främja ett levande och dynamiskt kulturarv kopplat till mat- och livsmedelsframställning. Myndigheterna ska synliggöra, tillvarata och utveckla bl.a. kulturmiljöer och landskap. Inom ramen för detta uppdrag publicerade Jordbruksverket 2018 rapporten *Vägar framåt – En*

behovskartläggning av fäbodbruket i Sverige, som kartlägger behoven hos det svenska fäbodbruket. I rapporten finns även förslag på handlingsplaner för att ta itu med de största identifierade problemen. Sammanfattningsvis redovisas att de stora framtidsfrågorna för fortsatt utveckling av fäbodbruk i Sverige är myndigheters samordning och samarbete, att rovdjursförvaltning görs konkret och effektiv, att det fria fäbodbetet och rätten till gemensamt fritt bete bevaras och att fäbodmiljöer skyddas i kommunala översiktsplaner.

När det gäller frågan om utrotningshotade husdjursraser kan noteras att det till miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap finns ett etappmål som lyder: ”Husdjurens lantraser och de odlade växternas genetiska resurser är hållbart bevarade”. Jordbruksverket har fått i uppdrag av regeringen att följa utvecklingen av de hotade raserna och arterna samt säkerställa att målet uppfylls. Myndigheten har tillsammans med berörda aktörer tagit fram rapporten Bevara, nyttja och utveckla – handlingsplan för uthållig förvaltning av svenska husdjursraser 2010–2020 (rapport 2010:14). Syftet med handlingsplanen är att hindra vidare förlust av husdjursgenetiska resurser och på så sätt trygga livsmedelsproduktionen i framtiden samt att bevara det kulturarv som våra husdjursraser utgör.

Inom landsbygdsprogrammet går det att söka två ersättningar för bevarande av lantraser. Djurägare kan söka miljöersättning för hållande av hotade husdjursraser. Syftet med ersättningen är att stimulera och underlätta för djurägare som håller hotade raser. År 2018 omfattade miljöersättningen för hotade husdjursraser 5 400 djurenheter (Jordbruksverkets utvärderingsrapport 2019:13 Landsbygdsprogrammet 2014–2018 – Resultat och förväntade effekter). Utöver det har lantrasföreningar möjlighet att årligen söka projektstöd inom landsbygdsprogrammet. Stödet till lantrasföreningar innefattar alla de arter och raser som finns listade i den svenska landsbygdsförordningen och som är berättigade till stöd. Föreningarna kan söka stöd för att genomföra aktiviteter som på olika sätt främjar rasens bevarande. Syftet med åtgärden är att stödja lantrasföreningarna med att organisera och leda bevarandearbetet. Inom projektstöd till lantrasföreningar har nästan 16 miljoner kronor beviljats till totalt 63 projekt under perioden 2014–2018 (Jordbruksverkets utvärderingsrapport 2019:13 Landsbygdsprogrammet 2014–2018 Resultat och förväntade effekter).

Jordbruksverket bedömer i rapporten Ett rikt odlingslandskap – Fördjupad utvärdering 2019 (rapport 2018:31) att tillståndet för preciseringen av hotade lantraser är godtagbart. Bedömningen baseras på att det finns väl fungerande föreningar och organisationer som verkar för bevarandet av biologisk mångfald på husdjursområdet, men även på att det finns engagerade djurägare. Bevarandet är beroende av att det finns stöd att söka för att hålla raserna. Det långsiktiga tillståndet är svårbedömt.

Vad gäller frågan om rovdjursangrepp och fäbodbruk kan vidare noteras att riksdagen 2013 beslutade om en inriktning för rovdjurspolitiken (prop. 2012/13:191, bet. 2013/14:MJU7, rskr. 2013/14:99). Enligt denna inriktning är målet för vargstammen i Sverige bl.a. att vargens förekomst i län med

fäbodbruk i huvudsak ska begränsas till de områden där vargen gör minst skada. I propositionen anförs att det i inriktningen ges redskap att förvalta rovdjuren adaptivt i enlighet med ekosystemansatsen. En del av ekosystemansatsen är enligt propositionen försiktighetsprincipen som bl.a. handlar om att bevara och säkra fortlevnaden av landets unika kulturyttringar, däribland fäbodbrukande, och därmed ge förutsättningar för att den biologiska mångfald som gynnas och upprätthålls genom dessa näringar kan finnas kvar för kommande generationer.

När det gäller ägofredslagstiftningen framgår bl.a. följande av den nämnda kartläggningen av svenskt fäbodbruk. Rätt till gemensamt bete enligt lagen (1933:269) om ägofred (ägofredslagen) innebär att en ägare av en fastighet är berättigad att i vissa fall utnyttja en grannfastighets mark till bete för sina hemdjur. Endast fastigheters skogs- eller utmark som gränsar till varandra kan komma i fråga för gemensamt bete. Åker- eller ängsmark omfattas inte. Rätt till gemensamt bete enligt ägofredslagen gäller dessutom bara om det inte fanns något stängsel mot den angränsande skogs- eller utmarken den 1 januari 1933. Ägofredslagen spelar roll och tillämpas i de mellersta och nordliga länen där fritt skogsbete förekommer i anslutning till fäbodan, fjälljordbruk och andra typer av småskaliga jordbruk.

År 2003 fick en särskild utredare i uppdrag av regeringen att undersöka om det är nödvändigt och lämpligt med särskilda bestämmelser om betesrätt och stängsel vid fäbodbruk och andra småskaliga former av djurhållning. Uppdraget redovisades i betänkandet SOU 2003:116 Betesrätt vid fäbodbruk. Av betänkandet framgår bl.a. att rätten till bete kan följa av såväl sedvanerätt som bestämmelser i lag. I ägofredslagen finns bestämmelser om stängsel och gemensamt bete. Där föreskrivs bl.a. att om en fastighet utnyttjas till bete för hemdjur ska stängsel sättas upp mot ägor på annan fastighet om detta är den bästa lösningen för att hindra djuren från att ta sig in på grannfastigheten. Vid fäbodbruk anses dock enligt sedvana gälla att djurhållaren inte har någon sådan stängselskyldighet. Utredningen ledde inte till något lagförslag från regeringens sida.

Enligt uppgift från Regeringskansliet (Näringsdepartementet) pågår för närvarande inget arbete om att förändra ägofredslagstiftningen.

Betesförmedling

Betesförmedlingarna kopplar samman markägare med djurägare som behöver hitta betesmark till sina djur. Betesförmedlingar finns i 16 av landets län. Endast Blekinge, Halland, Norrbotten, Västernorrland och Östergötland saknar betesförmedling. Det är länsstyrelserna i de olika länen som startat och administrerar betesförmedlingarna.

Av Jordbruksverkets rapport 2019:13 Landsbygdsprogrammet 2014–2018 – Resultat och förväntade effekter framgår att regeringen har gjort en satsning på kompetensutveckling mellan 2018 och 2020 som omfattar 30 miljoner kronor. Pengarna ska användas av länsstyrelserna för att initiera lokala nätverk

med fokus på skötsel av betesmarker och på att samordna och sprida kunskap om alternativa skötselmetoder. Medlen har bl.a. använts till att finansiera länsstyrelsernas arbete med betesförmedlingarna.

Inom landsbygdsprogrammet finns ersättningar som går att få om man sköter och bevarar bl.a. betesmarker och skogsbete. Syftet är att bevara och förstärka betesmarkernas natur- och kulturmiljövärden. Det går även att få ersättning för restaurering av betesmarker. Ersättningen syftar till att öka arealen betesmarker och på så sätt utveckla odlingslandskapets natur- och kulturmiljöer.

För att ytterligare öka intresset för att bevara och förstärka betesmarker och slåtterängar beslutade regeringen under 2017 att tillföra det svenska landsbygdsprogrammet 255 miljoner kronor. Satsningen innebar enligt nämnda rapport från Jordbruksverket att ersättningsnivån för vissa ängs- och betesmarker höjdes fr.o.m. 2018.

I budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 20) anför regeringen att den ökade satsningen på ängs- och betesmarker har medfört att ersättningsnivåerna till vissa betesmarker och slåtterängar ökat. Vidare framgår att länsstyrelserna under året påbörjat insatser med syftet att öka brukarnas kunskap om alternativa skötselmetoder för ängs- och betesmarkerna.

Vad gäller betesmark kan vidare noteras att en av de fastställda preciseringarna av miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap är att odlingslandskapet ska vara öppet och variationsrikt med betydande inslag av hävdade naturbetesmarker och slåtterängar.

I Naturvårdsverkets årliga uppföljning av miljömålen 2019 (Rapport 6890 Miljömålen – Årlig uppföljning av Sveriges nationella miljömål 2019 – med fokus på statliga insatser) anges när det gäller miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap att det ekonomiska stödet, bl.a. inom landsbygdsprogrammet, fortsätter att bidra till att betesmarker hävdas. Vidare anges att det enligt länsstyrelserna finns ett fortsatt intresse hos markägare för att restaurera betesmarker. Det gynnar inte bara biologisk mångfald utan också kulturmiljövärden, friluftsliv och landsbygdsutvecklingen i stort. Betesmarksarealen har, enligt uppgift i uppföljningsrapporten, minskat med ca 4 000 hektar (0,5 procent) sedan 2018, medan ängsmarkerna ökat med nästan 2 000 hektar (17 procent). Trots viss årlig variation i arealerna har betesmarksarealen varit relativt stabil runt 440 000 hektar sedan 2010.

I uppföljningen anges vidare att länsstyrelserna har pekat på svårigheter med att sköta en del av de mest värdefulla betesmarkerna inom ramen för jordbruksstöden. Det gäller t.ex. trädrika betesmarker, strandängar och sandiga gräsmarker. Regeringen anför i budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 20) att Jordbruksverket har getts i uppdrag att se över hur gällande regler begränsar möjligheterna att finansiera dessa marker inför utformningen av det svenska genomförandet av GJP 2021–2027.

Jordbruksverket har tillsammans med Skogsstyrelsen, Riksantikvarieämbetet och Naturvårdsverket tagit fram en plan för

odlingslandskapets biologiska mångfald (rapport 2019:1). Planen är ett samverkansprojekt inom Miljömålsrådet. I planen anges att naturbetesmarker behöver fortsätta att användas för att bevara biologisk mångfald och att det är prioriterat ur såväl ekologisk som ekonomisk synvinkel. För att nå miljömålen behöver naturbetesmarker därför restaureras och skötas. I planen anges ett antal åtgärder för att bevara och utöka arealen ängs- och betesmark. Bland åtgärderna återfinns bl.a. höjda ersättningar till skötsel av betesmarker och slåtterängar, stöd för restaurering av ängs- och betesmarker som inkluderar kostnader för projektledning, utredning av behovet av högre ersättningar till särskilt skötselkrävande betesmarker och slåtterängar och utredning av behovet av att komplettera landsbygdsprogrammet med nationell finansiering för lämplig skötsel av vissa ängs- och betesmarker.

I planen anges vidare att det råder underskott på betesdjur i stora delar av Sverige och att det därför sannolikt krävs betydligt fler betesdjur för att det ska gå att öka arealen betesmarker.

Vidare kan noteras att landsbygdsministe Jennie Nilsson den 17 april 2019 anförde följande som svar på skriftlig fråga 2018/19:497 av Runar Filper (SD) om hag- och betesmarker:

Regeringen är angelägen att ängs- och betesmarkernas rika biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas och följer noggrant myndigheternas arbete med bland annat uppföljningen av miljö kvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap. Under miljö kvalitetsmålet specificeras bland annat att odlingslandskapet ska vara öppet och variationsrikt med betydande inslag av hävdade naturbetesmarker och slåtterängar. Den absolut viktigaste faktorn för att upprätthålla den biologiska mångfalden i dessa marker är de enskilda djurhållarna som bedriver betesdrift och därmed bidrar till att dessa marker bibehålls och vårdas. Lantbruksföretag med djurhållning och naturbetesdrift behöver dock få goda förutsättningar för en långsiktig lönsamhet, vilket är en fråga som uppmärksammas i regeringens livsmedelsstrategi.

I innevarande period av landsbygdsprogrammet (2014–2020) finns 5,26 miljarder kronor till hävd och restaurering av ängs- och betesmarker. Härtill kommer EU:s finansiering av gårdsstödet (garantifonden) som för hävd av ängs- och betesmarker uppgår till 5,6 miljarder kronor för samma period. För att förbättra förutsättningarna för en fortsatt hävd av ängs- och betesmarker med särskilt höga naturvärden tillfördes 255 miljoner kronor via riksdagsbeslutet om 2018 års statsbudget. Totalt sett betalas i genomsnitt 1,5 miljarder kronor per år till Sveriges lantbrukare för hävd och restaurering av ängs- och betesmarker.

För närvarande pågår förhandlingar om EU-förordningar för den kommande gemensamma jordbrukspolitiken (2021–2027). Kommissionen har föreslagit att minst 30 procent av budgeten i Landsbygdsfonden ska gå till miljö- och klimatåtgärder och att kompensationsstöd i form av regionala stöd inte ska räknas in i denna andel. Regeringen är positiv till EU-kommissionens höjda ambition på miljö- och klimatområdet men anser att kravet på hur stor andel av EU-budgeten som går till miljö- och klimatåtgärder bör vara ännu högre än kommissionens förslag. Parallellt med förhandlingarna om den framtida jordbrukspolitiken pågår arbetet med planeringen av det praktiska genomförandet inklusive val av åtgärder.

Utskottets ställningstagande

Våtmarker

Våtmarkerna är viktiga för bl.a. klimatarbetet, vattenhushållningen och den biologiska mångfalden. Utskottet välkomnar därför den våtmarkssatsning som regeringen initierade 2018 och noterar de positiva effekter som denna satsning har medfört för både miljö och klimat. Vidare noterar utskottet att det går att söka ersättning för våtmarksrelaterade projekt inom landsbygdsprogrammet. Det går även att söka ersättning för restaurering eller anläggning av våtmarker inom LONA eftersom våtmarker 2018 infördes som ett eget bidragsområde. Som framgått ovan pågår beredning inom Regeringskansliet av Jordbruksverkets rapport om förutsättningarna för återvätning av organogen jordbruksmark. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motion 2019/20:603 (SD) yrkande 16 lämnas utan åtgärd.

Det skogsfinska kultur- och odlingslandskapet

Utskottet delar regeringens bedömning att ett livskraftigt jordbruk i Sverige ska bedrivas på ett sätt som stärker odlingslandskapets natur- och kulturmiljöer och noterar att kulturmiljövärden ingår som en del av miljökvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap. Som redovisats ovan finns det inom landsbygdsprogrammet möjlighet att söka stöd till investeringar för att bevara och restaurera natur- och kulturmiljöer, vilket även omfattar samlingar av hus och byggnader. Utskottet konstaterar att det för närvarande pågår förhandlingar om den nya programperioden inom GJP. Som en del i detta arbete ingår bl.a. frågan om kulturmiljöer i odlingslandskapet. Som framgått ovan har tio myndigheter på regeringens uppdrag nyligen utarbetat vägledande strategier för arbetet med kulturmiljöfrågor. Redovisningen av detta uppdrag bereds nu inom Regeringskansliet. Mot denna bakgrund finner utskottet att motion 2019/20:599 (SD) yrkande 7 kan lämnas utan åtgärd.

Fäbodbruk

Som utskottet tidigare har noterat finns det inom landsbygdsprogrammet möjlighet att söka ersättning för fäbodbruk. Även vad gäller lantraser finns möjlighet att söka olika typer av ersättning. Det finns även möjlighet att söka stöd för kompetensutveckling inom småskalig matkultur, vilket bl.a. berör fäbodbruket. Jordbruksverket har även arbetat fram förslag till en handlingsplan för fäbodbruket. Utskottet konstaterar vidare att rätten att vid fäbodbruk ha djur på bete utan stängselskyldighet är sedvanerättslig och således inte reglerad i ägofredslagen. Mot denna bakgrund finner utskottet inte skäl att vidta några åtgärder med anledning av motion 2019/20:1801 (C) yrkandena 1 och 2.

Betesförmedling

Liksom regeringen är utskottet angeläget om att bevara och utveckla ängs- och betesmarkernas rika biologiska mångfald. Utskottet ser därför positivt på de åtgärder som regeringen har vidtagit på detta område. I detta sammanhang vill utskottet särskilt framhålla den satsning på kompetensutveckling som länsstyrelserna använt för att utveckla betesförmedlingarna.

Utskottet noterar vidare att regeringen höjt ersättningsnivån för vissa ängs- och betesmarker och även gett Jordbruksverket i uppdrag att se över gällande regler inför den nya programperioden inom GJP. Därutöver har Jordbruksverket, tillsammans med andra myndigheter, tagit fram en plan för odlingslandskapets biologiska mångfald.

Med hänsyn till de insatser som regeringen och övriga myndigheter gjort inom området och det arbete som pågår inför den nya programperioden inom GJP föreslår utskottet att motion 2019/20:2665 (M) yrkande 5 lämnas utan åtgärd.

Växtbaserade livsmedel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om förutsättningarna för produktion och förädling av växtbaserade livsmedel och om livsmedelsstrategin.

Motionerna

Enligt motion 2019/20:975 av Elin Lundgren (S) bör möjligheterna att skapa bättre förutsättningar för produktion och förädling av växtbaserade livsmedel ses över. Ekonomiska och strukturella incitament för olika former av matproduktion bör ses över. Till exempel kan livsmedelsstrategin kompletteras med en tydlig målsättning och handlingsplan för den svenska växtbaserade livsmedelsproduktionen och ett kunskapscentrum likt det som Jordbruksverket föreslagit för animaliesektorn inrättas. Motionären föreslår vidare en särskild satsning på forskning om framtida grödor och stärkt investeringsstöd för växtodlare.

I motion 2019/20:1964 av Ulrika Heindorff och Annicka Engblom (båda M) yrkande 1 anförs att regeringen bör förstärka livsmedelsstrategin så att den omfattar hur Sverige kan bli världsledande på forskning, utveckling, produktion och export av vegetariska och veganska livsmedel.

Kompletterande uppgifter

Regeringen anför i livsmedelsstrategin (prop. 2016/17:104) att den positiva utvecklingen för den svenska vegetabilieproduktionen bör fortsätta. Det ligger i linje med en ökad hållbar livsmedelskonsumtion. Regeringen bedömer att

Sverige kan ha högre ambitioner för den redan framgångsrika produktionen av vegetabilier, t.ex. spannmål och raps. Det finns potential att öka produktionen ytterligare eftersom konkurrenskraften är hög. Vidare bedömer regeringen att en långsiktigt hållbar och konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsproduktion i hela Sverige förutsätter tillgång till lämpliga växtsorter i hela landet. Nya tekniska metoder och innovationer bör utnyttjas för att säkerställa tillgång till lokala och regionala sorter samt för att bidra till största möjliga utnyttjande av produktionsresurser och till jordbrukets anpassning till ett förändrat klimat. Det är viktigt att tillräckliga växtförädlingsinsatser kommer till stånd för att öka tillväxten. En utvecklad växtförädling som tillgodoser behovet av lämpliga lokala och regionala växtsorter för hela landet innebär en mångfald av grödor och möjligheter till diversifiering på gårdsnivå.

När det gäller innovationer och forskning om olika livsmedel anför regeringen i livsmedelsstrategin att kunskaps- och innovationssystemet behöver stärkas så att det i större utsträckning kan bidra till ökad produktivitet, innovationer samt hållbar livsmedelsproduktion och livsmedelskonsumtion. Inom ramen för livsmedelsstrategin har regeringen gett i uppdrag åt Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) att inrätta ett tioårigt nationellt forskningsprogram för livsmedel. Regeringen anför att det krävs tvärvetenskapliga satsningar och utveckling av nya produkter och framtida innovativa livsmedel för att få en ökad produktivitet.

Regeringen gav i mars 2017 Formas i uppdrag att ge stöd till förstärkta insatser för nordisk växtförädling genom att stödja offentlig-privat partnerskap för växtförädling (partnerskapet) som bedrivs inom ramen för Nordiska ministerrådet (N2017/02349/SUN). Enligt regeringens beslut är syftet med stödet att möjliggöra ytterligare forskningsprojekt inom ramen för partnerskapets verksamhetsområde. Uppdraget är ett led i genomförandet av livsmedelsstrategin. Regeringen angav vidare att förstärkta insatser för växtförädling är en åtgärd inom livsmedelsstrategins strategiska område. Regler och villkor och ska bidra till att nya metoder och innovationer för växtförädling utnyttjas för att säkerställa tillgång på växtsorter för odling i Sverige. Syftet är också att möjliggöra ett jordbruk som bidrar till största möjliga utnyttjande av produktionsresurser liksom jordbrukets anpassning till ett förändrat klimat.

När det gäller utveckling av vegetariska och veganska livsmedel kan vidare noteras att flera projekt nyligen har genomförts inom Research Institutes of Sweden (Rise). Rise är ett oberoende statligt forskningsinstitut som erbjuder expertis och test- och demonstrationsmiljöer för framtidsäkra teknologier, produkter och tjänster. Rise har bl.a. genomfört projektet MegaLegumes – Svenska proteingrödor som industriråvara, med målet att möjliggöra för svenskt jordbruk att långsiktigt och storskaligt producera växtbaserade proteinråvara baserad på fababöna och sötlupin till i första hand svensk och i andra hand internationell livsmedelsindustri. Projektet Give peas a chance – nya produkter och marknader för den svenska ärtan syftade till att ta fram en helt ny produktkategori av vegetariska livsmedel från svenska ärtor och

samtidigt utveckla svensk ärtodling till att producera en råvara med optimala egenskaper för detta ändamål. Slutligen kan noteras att det vid Rise 2019 inleddes ett projekt med målet att utveckla nya funktionella livsmedelsingredienser och produkter från svenska rotfrukter som är klimatsmarta och underutnyttjade.

I Sveriges lantbruksuniversitets (SLU) regleringsbrev för 2018 gav regeringen myndigheten i uppdrag att bygga upp ett kompetenscentrum för växtförädling. I regleringsbrevet för 2019 angavs att centrumet ska samla akademi och näringsliv och utveckla kompetens för att i enlighet med målen i livsmedelsstrategin säkra tillgången till växtsorter för en hållbar och konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsproduktion i hela Sverige. Hänsyn ska också tas till klimatförändringar och tillgång till biomassa för en cirkulär och biobaserad ekonomi. Utveckling av kompetenser och nya tekniker inom växtförädling och utvärderingar av växtmaterial för marknaden ingår.

SLU etablerade under 2018 ett kompetenscentrum för växtförädling vid namn SLU Grogrund. Verksamheten har inletts med flera projekt och genom utlysande av doktorandtjänster. Bland projekten kan nämnas ett förädlingsprogram för åkerbönan, ett projekt för förädling av robust och högkvalitativt vete för livsmedelsförsörjning och ett projekt om växtförädling i hortikulturell frilandsodling i syfte att visa potentialen i nordiska samarbetsformer kring sortprovning och växtförädlingsinsatser samt identifiera grödor med stor potential till produktutveckling och kommersialisering.

Av budgetpropositionen för 2020 (prop. 2019/20:1 utg.omr. 23) framgår att Tillväxtverket 2018 fick fortsatt finansiering för att stödja och underlätta bildandet av samverkansarenan för livsmedelssektorns företag och aktörer. Samverkansarenan ska bidra till att höja innovationskapaciteten i sektorn och säkra en långsiktig kompetensförsörjning, i syfte att öka konkurrenskraften för företag i livsmedelssektorn. Samverkansarenan lanserade Sweden Food Arena i maj 2018. Regeringen anför vidare att forskningsresultat behöver spridas och nyttiggöras för att öka livsmedelssektorns konkurrenskraft, att det har identifierats att Sverige saknar en samordnad funktion där universitet och högskolor och näringslivet inom livsmedelskedjan samverkar och att Sweden Food Arena nu finns på plats som en samordnad behovsformulerande aktör. Därmed finns det nu en mer tillgänglig och heltäckande aktör för universitet och högskolor att samverka med.

Regeringen fattade i december 2019 beslut om en ny handlingsplan för livsmedelsstrategin. Handlingsplanen gäller 2020–2025 och består av ett antal åtgärder som ska bidra till att nå livsmedelsstrategins övergripande mål under 2020–2025. Vad gäller området Kunskap och innovation anges i handlingsplanen när det gäller långsiktiga insatser att kompetenscentrumet SLU Grogrund ska utvecklas för att säkerställa tillgången till nya växtsorter som är anpassade för svenska odlingsförhållanden. Vidare ska stöd ges till Sweden Food Arena för att stärka livsmedelskedjans innovationsförmåga och konkurrenskraft. Därutöver ska innovationsarbetet inom den svenska

livsmedelskedjan stärkas, dels genom ökad innovationshöjd, dels genom främjande av ökad tvärspektoriell samverkan.

Som ett led i arbetet enligt handlingsplanen gav regeringen i december 2019 SLU i uppdrag att vidta åtgärder inom ramen för livsmedelsstrategin för att uppnå livsmedelsstrategins övergripande mål om en ökad livsmedelsproduktion som är hållbar och konkurrenskraftig. Uppdraget syftar till att säkerställa tillgång till nya växtsorter som är anpassade för svenska odlingsförhållanden, vilket enligt regeringen är av stor vikt för en stärkt konkurrenskraft i jordbruket i ett förändrat klimat. Regeringen gav bl.a. SLU i uppdrag att utveckla SLU Grogrund. En redovisning av uppdraget ska lämnas i februari varje år från 2021, och en slutredovisning ska lämnas senast den 28 februari 2028 (N2019/03244/SMF).

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att det inom ramen för livsmedelsstrategin görs satsningar på forskning och innovation i fråga om växtförädling. Utskottet ser positivt på de insatser regeringen har gjort för att säkerställa tillgång på växtsorter för odling i Sverige. Utskottet välkomnar särskilt regeringens satsning på ett centrum för växtförädling och det arbete som nu påbörjats vid detta nystartade centrum. Utskottet vill även framhålla den forskning om vegetabiliska livsmedel som pågår vid Rise samt det stöd som regeringen gett till arbetet inom partnerskapet och Sweden Food Arena. Mot bakgrund av de åtgärder som nu beskrivits föreslår utskottet att motionerna 2019/20:975 (S) och 2019/20:1964 (M) yrkande 1 lämnas utan åtgärd.

Hästnäringen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en handlingsplan för häst och om en översyn av förutsättningarna för hästnäringen.

Jämför reservation 11 (M, KD) och 12 (C).

Motionerna

Enligt kommittémotion 2019/20:2669 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 30 bör förutsättningarna för den svenska hästnäringen ses över. Motionärerna anför att det behövs en bred översyn av hästbranschens villkor för att stärka dess konkurrenskraft. Det finns i dag svårigheter med regelverket vad avser t.ex. när hästar ska beta inom strandskyddat område. Hästnäringen bör behandlas som en naturlig del av svenskt jordbruk och möta samma förutsättningar som annan jordbruksverksamhet och andra lantbruksdjur.

I kommittémotion 2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 43 föreslås att regeringen, tillsammans med näringen, ska arbeta fram en

handlingsplan för häst för att stärka hästnäringen. Hästnäringen har blivit allt viktigare för våra öppna landskap. Hästen spelar en stor roll för både företagande inom de gröna näringarna och rekreation. Hästen likställs inte med andra djur inom lantbruket, vilket visar sig i regler och myndighetstolkningar där hästen särbehandlas. Särbehandlingen bromsar utvecklingen av jordbruket och utgör därmed ett hinder för tillväxten av företagandet inom de gröna näringarna. I yrkande 45 i samma motion framförs att hästnäringen bör likställas med övriga näringar. Hästföretagare behandlas ofta hårdare än andra verksamheter i kontakten med myndigheter. Skatteverket har t.ex. i flera fall nekat hästföretagare deras näringsverksamhet med motiveringen att det inte går att skilja på vad som är hobby och vad som är näringsverksamhet. Skatteverket behöver därför se över handläggningen så att det blir en rättssäker bedömning för alla näringsverksamheter.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Regeringen stöder hästnäringen bl.a. genom det avtal som regeringen har med Svensk Travsport och Svensk Galopp och som finansierar Hästnäringens Nationella Stiftelse (HNS) med 55 miljoner kronor per år. Detta ska bl.a. bidra till finansiering av utbildning men även annat som främjar hästnäringens utveckling. Avtalet beskriver även hur HNS medel ska användas och fördelas.

- 34 miljoner kronor till utbildningsverksamhet
- 6 miljoner kronor för satsningar på barn- och ungdomsverksamhet
- 6 miljoner kronor till utvecklingsprojekt; av dessa satsas 2 miljoner specifikt på avel och uppfödning
- 5 miljoner kronor till utvecklingen av verksamheten på Hästnäringens Riksanläggningar, Flyinge, Ridskolan Strömsholm och Wången
- 4 miljoner kronor till Stiftelsen Hästforskning.

HNS har sedan 2018, tillsammans med flera andra hästorganisationer, drivit ett projekt som heter Kompetens i samverkan och som beviljats medel från Europeiska socialfonden (ESF). Syftet med projektet är att hitta en modell som kan säkerställa ett enkelt och effektivt sätt för företag i hästnäringen att kontinuerligt arbeta med kompetens- och personalutveckling samt att bygga en struktur som kan stötta branschen i dessa frågor både strategiskt och operativt. Projektets slutdatum är i maj 2020. HNS försöker även stärka arbetet med avels- och uppfödningsfrågor inom hästnäringen.

Med anledning av den nya reglering av spelmarknaden som började gälla i januari 2019 beslutade regeringen i juni 2018 att tillsätta en utredning som ska analysera hästnäringens och idrottens förutsättningar efter omregleringen (dir. 2018:47). Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Finansdepartementet) senast den 31 oktober 2020.

Regeringen beslutade i januari 2020 att ge en särskild utredare i uppdrag att göra en systematisk översyn av regelverket för bl.a. bygglov (dir. 2020:4). Regeringen angav bl.a. att regelverket bör ge bättre förutsättningar för

landsbygdsutveckling, t.ex. vad gäller besöks- och hästnäringen. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Finansdepartementet) senast den 31 maj 2021.

Vidare kan noteras att regeringen i juli 2019 gav en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av strandskyddet (dir. 2019:41). Utredaren ska föreslå författningsändringar och andra åtgärder som medför att strandskyddet görs om i grunden. Det ska bli betydligt enklare att bygga strandnära i landsbygdsområden. Förslagen som utredaren lämnar ska bl.a. syfta till att förbättra förutsättningarna för näringsverksamhet, främst för småföretagare, besöksnäring och andra gröna näringar i områden med lågt exploateringstryck. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Miljödepartementet) senast den 30 november 2020.

LRF Häst har tagit fram en gemensam strategi för hästföretagare med sikte på 2030. Målet med strategin är att öka lönsamheten och konkurrenskraften för Sveriges hästföretagare. Även en handlingsplan har tagits fram med prioriterade åtgärder och aktiviteter under 2019 som är kopplade till livsmedelsstrategins olika delmål. En ny handlingsplan ska tas fram varje år. I handlingsplanen nämns bl.a. stödjande myndighetsutövning, rättvis tillämpning av regelverket och skattefrågan bland aktiviteter under området Regler och villkor.

Vid Näringsdepartementet finns sedan 2004 en samarbetsgrupp inom hästområdet som genom samverkan ska ta till vara hästsektorns utvecklingspotential. Gruppen arbetar aktivt med att identifiera och diskutera områden och frågor som är viktiga för att utveckla hästsektorn. Skatteverket träffar även hästnäringen två gånger per år och diskuterar olika skatte-relaterade frågor. Representanter från Regeringskansliet medverkar vid dessa tillfällen.

Som noterats ovan under avsnittet Konkurrenskraft och regelförenkling gav regeringen i november 2019 Tillväxtverket ett uppdrag med anledning av näringsministerns möten med företag och organisationer i syfte att diskutera möjligheterna att förenkla för företag och företagare (N2019/03051/MK [delvis], N2019/03033/MK [delvis]). I uppdraget ingår att Tillväxtverket ska lämna förslag på förenklingar för att åtgärda de problem och hinder som företagen och organisationerna uppfattar. Av beslutet framgår att synpunkter bl.a. har framförts när det gäller tillståndsgivningsprocesser, utformning av olika regelverk, förutsägbarhet och enhetlighet i tillämpningen av regelverk, myndighetsutövning samt service och bemötande från myndigheter. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 30 juni 2020.

Utskottet har tidigare behandlat frågor om hästnäringen. I betänkande 2018/19:MJU17 Riksrevisionens rapport om Landsbygdsprogrammet anförde utskottet följande:

Utskottet anser att hästsektorn har många positiva effekter bl.a. på sysselsättningen, folkhälsan, ungdomars fritidssysselsättning och landsbygden. Hästnäringen är samhällsekonomiskt viktig och bidrar till en

levande landsbygd. Utskottet noterar att det pågår arbete på olika områden för att stärka hästnäringen, bl.a. HNS projekt Kompetens i samverkan och LRF:s strategi för hästnäringen. Inom HNS pågår även ett arbete med att främja hästavel och uppfödning. Vidare finns det vid Näringsdepartementet en samarbetsgrupp inom hästområdet som utgör en plattform för informations- och utvecklingsutbyte och som arbetar med att identifiera och utveckla frågor som är viktiga för hästnäringen. Utskottet noterar också att regeringen har tillsatt en utredning som bl.a. ska analysera hästnäringens förutsättningar efter omregleringen av spelmarknaden. Slutligen konstaterar utskottet att lektioner i ridning nu omfattas av friskvårdsbidraget.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller att hästsektorn har många positiva effekter och vill särskilt framhålla dess samhällsekonomiska betydelse och att den bidrar till en levande landsbygd. Som utskottet tidigare noterat pågår i dag arbete på olika områden för att stärka hästnäringen, bl.a. genom LRF:s strategi och handlingsplan och de projekt som bedrivs av HNS. Vidare vill utskottet framhålla betydelsen av dels den samarbetsgrupp inom hästområdet som inrättats på Näringsdepartementet, dels det faktum att flera utredningar pågår som på olika sätt berör hästnäringens förutsättningar. Slutligen konstaterar utskottet att även frågan om näringsidkares förutsättningar vad gäller enhetlighet i regeltillämpningen omfattas av ett pågående regeringsuppdrag. Med hänsyn till det nu anförda bedömer utskottet att motionerna 2019/20:2669 (M) yrkande 30 och 2019/20:3260 (C) yrkandena 43 och 45 kan lämnas utan vidare åtgärd.

Binäringen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om varroa, amerikansk yngelröta och registrering av bisamhällen.

Motionerna

I motion 2019/20:1010 av Helena Antoni (M) anføres att Jordbruksverket bör få i uppdrag att se över rekommendationerna kring varroabehandling och mätmetoder i syfte att främja en långsiktigt hållbar biavel. För en långsiktigt hållbar biavel måste avel ske på bin som själva har förmåga att hantera varroa för att få fram resistent avel. Jordbruksverket rekommenderar behandling med oxalsyra även vid väldigt låga koncentrationer av varroa, vilket innebär att bina inte får någon möjlighet att själva hantera problemet. Vidare bedömer Jordbruksverket koncentrationen av varroa genom s.k. nedfallstest. Metoden är kritiserad och Jordbruksverkets föreskrifter bör uppdateras så att en mer korrekt metod såsom test med skakburk utgör normen.

Enligt motion 2019/20:1506 av Rebecka Le Moine och Maria Gardfjell (båda MP) yrkande 1 bör ersättningsnivåerna till biodlare vid utbrott av amerikansk yngelröta ses över. Enligt motionärerna skulle en ersättningsnivå som motsvarar den ekonomiska förlusten öka anmälingsbenägenheten och därmed begränsa antalet utbrott.

I yrkande 2 i samma motion anförs att det bör införas en obligatorisk registrering av antalet bisamhällen och platsen där dessa finns för att främja sjukdomsförebyggande arbete. Registrering medför säkrare underlag till EU och med största sannolikhet att bidragen från EU till biodlingen ökar. Dessa bidrag kan t.ex. användas till forskning om bisjukdomar och för att kompensera biodlare som drabbas av amerikansk yngelröta. Risken för stölder vid registrering borde gå att lösa genom att registreringen omfattas av absolut sekretess.

Kompletterande uppgifter

Bestämmelser om bekämpning av bisjukdomar finns i bisjukdomslagen (1974:211) och bisjukdomsförordningen (1974:212). Jordbruksverket är enligt bisjukdomsförordningen ansvarig myndighet för bekämpning av sjukdomar hos bin. Enligt förordningen ska länsstyrelserna även utse bitillsynsmän. Bitillsynsmännen ska kontrollera sjukdomsläget i bigårdar och besluta om åtgärder.

Jordbruksverket leder centralt kontrollen av amerikansk yngelröta och varroakvalster genom att följa angreppens uppträdande och spridning. Jordbruksverket utfärdar även föreskrifter om kontroll. Jordbruksverket har lämnat sådana föreskrifter i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1992:38) om kontroll av amerikansk yngelröta, varroasjuka och trakékvalster hos bin. Föreskrifterna ändrades senast 2018 och uppdaterades då bl.a. vad gäller provtagning och bekämpning av varroakvalster. Vägledning om provtagning och bekämpning av varroakvalster m.m. finns vidare i Jordbruksverkets vägledning till bitillsynsmän (dnr 6.8.12-04307/2019). Vad gäller provtagning av varroa framgår av 39 a § nämnda föreskrift och av vägledningen att det finns flera sätt att kontrollera förekomsten av varroa och att bitillsynsmannen, om inte övriga metoder kan påvisa varroakvalster, ska göra ett nedfallsprov. Vad gäller bekämpning av varroakvalster framgår av föreskrifterna att bitillsynsmannen får besluta att en biodlare ska bekämpa varroakvalster om biodlaren inte kontrollerar dessa i tillräcklig utsträckning (42 §). I villkoren i beslutet ska anges att biodlaren ska använda en behandlingsmetod med en vetenskapligt dokumenterad effekt.

Regeringen gav i december 2018 en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av nuvarande lagstiftning på djurhälsoområdet (dir. 2018:111). Syftet med översynen är att anpassa lagstiftningen till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag") och andra nya EU-bestämmelser. Syftet är också att få till

stånd en modern och sammanhållen lagstiftning med en tydlig systematik. Lagstiftningen ska säkerställa ett gott smittskydd och därigenom ta till vara djurskydds-, folkhälso- och miljöintressen samt produktionsekonomiska intressen. Utredningstiden har förlängts, och uppdraget ska redovisas senast den 31 augusti 2020 (dir. 2019:81).

Det nationella programmet för att förbättra villkoren för produktion och saluföring av biodlingsprodukter för verksamhetsåren 2020–2022 började gälla den 1 augusti 2019. Syftet med programmet är att förbättra villkoren för produktion och saluföring av biodlingsprodukter. Syftet är även att minska varroakvalstrets, och därmed sammanhängande sjukdomars, negativa inverkan på biodlingen. Arbete med amerikansk yngelröta och andra bisjukdomar ingår också i programmet. Målet för det nationella programmet är att bidra till bättre villkor för biodlingen så att produktionen av biodlingsprodukter kan öka samt att produkterna kan säljas till bra priser. Detta innebär bl.a. satsningar på bihälsa och spridning av innovationer.

Det nationella programmet har, för att hålla en låg nivå på sjukdomar och vinterdödlighet, sedan lång tid finansierat en bihälsokonsulent med uppgift att följa området och förmedla kunskap till samtliga biodlare. Bihälsokonsulenten medverkar i samordning av försöks- och utvecklingsverksamhet, följer forskning och metodutvecklingar och tar fram informations- och rådgivningsmaterial. Bihälsokonsulenten arbetar dessutom med rådgivning och information till biodlarna om bisjukdomar och behandling av bisjukdomar med tyngdpunkt på bekämpning av varroakvalster. Detta arbete utgör stommen i målen för en god bihälsa som innehåller följande punkter:

- Vinterdödlighet, i förhållande till föregående år, ska behållas konstant eller minskas något.
- Antalet biodlare som tillämpar beprövade bekämpnings- och skötselmetoder ska öka, som en följd av god utbildning och bra vägledning.
- Förekomsten av amerikansk yngelröta ska minska, vid länsstyrelsernas årliga rapportering.

Vad gäller avelsarbete mot varroa anges i det nationella programmet att ett systematiskt avelsarbete mot varroa har bedrivits under flera år och att påbörjade avelsprojekt för att minska angreppen av varroa ska fortsätta. Arbetet innehåller flera komponenter: resistens, tolerans och varroa sensitive hygiene (VHS). Med VHS menas att bina själva kan städa ut kvalster som skadar bisamhället. VHS-projektet arbetar med målsättningen att bygga upp ett väl fungerande avelsprogram för varroaresistens. Det är enligt det nationella programmet av yttersta vikt för den svenska binaringen att aktivt förvalta avelsprogrammet på rätt sätt för att långsiktigt öka varroaresistensen utan förlust i honungsskörd eller övriga egenskaper hos bina.

När det gäller behandling mot varroa anges i det nationella programmet att varroakvalster kan bekämpas med olika kemiska substanser eller biologiska metoder. Med hänsyn till risken för resistens är det nödvändigt att med

regelbundna tidsintervall utvärdera effekterna av metoderna och olika bekämpningskoncept. Det behövs en bigårdsanpassad rådgivning om hur biodlare ska följa upp resultatet av behandling mot varroa.

Vid SLU pågår forskning om varroakvalstret. Ett mål med forskningen är att förstå hur bina på sikt ska kunna leva med parasitkvalstret utan bekämpning. Vidare kan noteras att elva länder, från Skandinavien i norr till Medelhavsländerna i söder, deltar i arbetet inom projektet SmartBees med att hitta och odla på lokala biraser som står emot angreppen från varroakvalster och de virus de sprider.

Vad gäller amerikansk yngelröta anges i det nationella programmet att det för att uppnå god bihälsa är viktigt att upptäcka sjukdomsalstrare tidigt och sätta in åtgärder innan bisamhällena börjar uppvisa kliniska tecken på sjukdom. Bakterien som orsakar amerikansk yngelröta är sporbildande, och sporer kan finnas i bisamhällen innan de uppvisar symtom. Undersökningar av hur smittotrycket i större biodlingar drabbade av amerikansk yngelröta kan minskas, för att undvika nya utbrott och spridning till andra biodlingar, bör fortsätta. Nya molekylärbiologiska metoder för smittspårning som redan används inom andra delar av veterinärmedicin kan komma att visa sig lämpliga för epidemiologiska studier av amerikansk yngelröta och ge en bättre bild av hur smitta sprids.

Vidare kan noteras att det vid SLU pågår ett projekt om amerikansk yngelröta som finansieras av Formas och att ett projekt om amerikansk yngelröta som finansierades av det nationella programmet avslutades sommaren 2019. Resultaten av det senare projektet sammanställs och analyseras nu. Projekten rör studier av hur amerikansk yngelröta sprids och upprätthålls i särskilt drabbade områden. Syftet med projekten är att göra det lättare att spåra och kartlägga smitta. Målet är att ge underlag till lagstiftning om och åtgärder mot sjukdomen.

Regler om ersättning vid angrepp av amerikansk yngelröta finns i 13 § bisjukdomsförordningen. För kostnad eller förlust som har uppkommit genom en tillsynsmans eller annan myndighets beslut om förintande av bisamhällen i bigårdar kan ersättning av statsmedel lämnas med 100 kronor för varje bisamhälle. Ersättning lämnas dock endast om minst fyra bisamhällen har förintats. Från ersättningsbeloppet ska det dras av en självrisk om 300 kronor.

Vad gäller frågan om registrering av bisamhällen anges i det nationella programmet att ett nationellt biregister kan innebära betydande rationaliseringar för både myndigheter och näring vid sjukdomsanmälningar och flyttning av bisamhällen. Ett omfattande beredskapsprojekt som genomfördes under 2017–2018 visar att ett biregister med god anslutning är en förutsättning för ett effektivt ingripande om främmande skadedjur sprids inom landet. Frågor om registrering av anläggningar och aktörer ingår i nämnda förordning (EU) 2016/429 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag"). Förutsättningarna för ett nationellt biregister kommer därför

att ses över inom ramen för den nämnda utredningen om en samlad och EU-anpassad djurhälsolagstiftning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det pågår ett omfattande arbete för att genom biavel få fram bin som kan hantera varroa. I det nationella programmet för att förbättra villkoren för produktion och saluföring av biodlingsprodukter för verksamhetsåren 2020–2022 anges att detta avelsarbete ska fortsätta. Utskottet kan vidare konstatera dels att det nationella programmet tar upp flera åtgärder vad avser varroa och amerikansk yngelröta, dels att Jordbruksverket har uppdaterat sin vägledning när det gäller provtagning och behandling av varroa. Utskottet vill även framhålla att det pågår en översyn av lagstiftningen på djurhälsoområdet som ska redovisas till regeringen senast den 31 augusti 2020 och att frågan om registrering av bisamhällen ingår i denna utredning.

Med hänvisning till de olika insatser som nu pågår bedömer utskottet att det inte finns skäl att vidta några åtgärder med anledning av motionerna 2019/20:1010 (M) och 2019/20:1506 (MP) yrkandena 1 och 2.

Försäljning av ägg

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om försäljning av hönsägg.

Motionen

Enligt motion 2019/20:1025 av Helena Antoni (M) bör privatpersoner få sälja sina hönsägg även till lokala detaljhandlare (yrkande 1). Vidare bör privatpersoner tillåtas att sälja ägg som sorterats efter vikt och kvalitet (yrkande 2) och som tvättats och rengjorts (yrkande 3) Enligt motionären finns en ökad efterfrågan på lokalt producerade livsmedel. För att sälja hönsägg måste man dock vara registrerad primärproducent. Privatpersoner bör få en chans att på lika villkor konkurrera med större producenter.

Kompletterande uppgifter

Försäljning av hönsägg styrs av EU:s handelsnormer för hönsägg. Dessa finns bl.a. i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007 samt kommissionens förordning (EG) nr 589/2008 av den 23 juni 2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1234/2007 när det gäller handelsnormerna för ägg. Kompletterande nationella regler finns i

Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:20) om livsmedelshygien. Huvudregeln är att försäljning av hönsägg kan ske av ett äggpackeri i enlighet med handelsnormerna. Primärproducenter får i vissa undantagsfall sälja ägg direkt till konsumenter. Endast äggpackerier får dock tvätta och klassificera ägg. Undantaget för privatpersoner gäller vidare endast försäljning direkt till slutkonsumenten, varför direktförsäljning till detaljhandeln inte är möjlig. Regleringen syftar till att detaljhandeln ska få ägg vars kvalitet är kontrollerad. Vidare måste producenter som levererar till detaljhandeln via ett äggpackeri vara anslutna till en obligatorisk salmonellaprovtagning. Detta innebär att flockarna testas var 15:e vecka för salmonellaförekomst i miljön. Enligt Livsmedelsverket är den nuvarande regleringen och uppdelningen mycket framgångsrik. Konsumenter som köper ägg i detaljhandeln får säkra ägg av en definierad kvalitet. Det är en mycket låg risk att bli sjuk av konsumtion av råa ägg i Sverige.

Utskottets ställningstagande

Av redovisningen ovan framgår att frågan om privatpersoners försäljning av ägg är reglerad genom EU:s handelsnormer för ägg. Det främsta syftet med denna reglering är att konsumenter ska få säkra produkter. Utskottet konstaterar att regelverket ändå medger vissa möjligheter för privatpersoner att sälja ägg. Mot denna bakgrund och med hänsyn till betydelsen av att konsumenter får tillgång till säkra livsmedel ser utskottet inga skäl att vidta några åtgärder med anledning av motion 2019/20:1025 (M) yrkandena 1–3.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsförslag som beretts i förenklad ordning. Jämför särskilt yttrande 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (V), 5 (KD) och 6 (L).

Utskottets ställningstagande

I ett antal motioner från allmänna motionstiden 2019/20 har det väckts förslag som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden, i betänkandena 2018/19:MJU2, 2018/19:MJU5 och 2018/19:MJU17, och riksdagen har i enlighet med utskottets förslag avslagit motionsyrkandena. Utskottet ser inte någon anledning att nu göra en annan bedömning av de motionsyrkanden som tas upp i bilaga 2 och avstyrker därför motionsförslagen.

Reservationer

1. Den gemensamma jordbrukspolitiken, punkt 1 (SD)

av Runar Filper (SD), Yasmine Eriksson (SD) och Staffan Eklöf (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:603 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkandena 5 och 6 samt
avslår motion
2019/20:128 av Elin Segerlind m.fl. (V) yrkande 4.

Ställningstagande

Det är viktigt att försöka påverka EU:s gemensamma jordbrukspolitik i en för Sverige positiv riktning. Den gemensamma jordbrukspolitiken ska vara utformad på ett sätt som är anpassat till svenska förhållanden. Därför krävs att den är tillräckligt flexibel och att så mycket som möjligt av besluten delegeras till nationell nivå. För att öka miljöstödens effektivitet bör en större andel av stöden vara riktade. Reglerna bör även medföra en större marknadsorientering och en högre miniminivå för djurskyddet.

Det är även viktigt att EU-reglerna får tillräcklig flexibilitet för att inte lantbrukare ska drabbas hårt av händelser som de inte kan påverka. Om vildsvin t.ex. borrar upp mark med särskilda miljövärden kan det leda till återbetalningsplikt av miljöstödet, eftersom marken inte längre har ett betesvärde. Om marken fortsätter att betas finns dock det framtida biologiska värdet av marken kvar, vilket är skälet till miljöstödet.

2. Den gemensamma jordbrukspolitiken, punkt 1 (V)

av Elin Segerlind (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:128 av Elin Segerlind m.fl. (V) yrkande 4 och
avslår motion

2019/20:603 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkandena 5 och 6.

Ställningstagande

Inom EU betalas mångmiljardbelopp ut som subventioner till animalieindustrin. I Vänsterpartiets rapport Djurindustrin och klimatet – EU blundar och förvärrar (2007) konstateras att EU understöder kött- och mejeriindustrin med ungefär 30 miljarder kronor per år i form av s.k. interventioner och direktstöd. Den totala summan är emellertid högre då t.ex. bidrag till foderindustrin inte tas upp i rapporten.

Det är orimligt att så stora summor av våra gemensamma medel går till att subventionera en industri med så stor klimat- och miljöpåverkan. Dessutom ger EU hundratals miljoner kronor i stöd till marknadsföring av olika djurprodukter så att försäljningen av dem ska öka. Detta skedde senast med den EU-finansierade kampanjen Gilla gris som hade som syfte att öka konsumtionen av fläskkött, särskilt bland unga.

Sverige bör agera för ett slutdatum inom EU då miljöskadliga subventioner som stöder kött- och mejeriindustrin ska vara utfasade.

3. Den gemensamma jordbrukspolitiken, punkt 1 – motiveringen (L)

av Nina Lundström (L).

Ställningstagande

För att få ett effektivt jordbruk i EU som bidrar till framtida klimatmål samtidigt som en växande befolkning globalt kan försörjas behöver marknadsstörande regler fasas ut så snart som möjligt. Jag delar därför utskottsmajoritetens uppfattning att det behövs en fortsatt marknadsorientering av den gemensamma jordbrukspolitiken. Utgångspunkten för den fortsatta inriktningen av reformeringen av jordbrukspolitiken bör vara att jordbrukets andel av EU:s budget minskar och att hälften av jordbruksstödet omfördelas och satsas på utveckling och forskning inför framtiden.

Med detta tillägg avstyrks motionerna 2019/20:128 (V) yrkande 4 och 2019/20:603 (SD) yrkandena 5 och 6.

4. En handlingsplan för regelförenkling, punkt 2 (M, KD)

av Louise Meijer (M), John Widegren (M), Betty Malmberg (M) och Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:2760 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 8.

Ställningstagande

Det svenska jordbruket är troligtvis det mest ambitiösa i världen när det gäller att ta ansvar för miljö, djurskydd, hälsa och kvalitet. Detta ska vi vara stolta över. Men när regelbördan blir för betungande riskerar vi att förlora många svenska lantbrukare. Risken är uppenbar att många bönder tröttnar och lägger ned sin produktion på grund av allt regelkrångel och pappersarbete.

Det behövs en sammanhållen handlingsplan med tydliga mätbara mål för hur regelbelastningen ska minska. För att säkerställa att planen följs ska regeringen återkommande redovisa för riksdagen hur arbetet fortlöper.

5. Konkurrenskraft och regelförenkling i övrigt, punkt 3 (SD)

av Runar Filper (SD), Yasmine Eriksson (SD) och Staffan Eklöf (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:603 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3 samt
avslår motionerna
2019/20:2760 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 9 och 10 samt
2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 3.

Ställningstagande

EU-medlemskapet har medfört hård konkurrens för de svenska bönderna. På EU:s inre marknad konkurrerar svenska bönder med andra aktörer i övriga medlemsländer. Då ska EU:s regelverk följas. Samtidigt finns en omfattande lagstiftning vad gäller t.ex. miljö och djurhållning som i många fall är specifik för Sverige. Därtill är den svenska byråkratin ofta mer nitisk än i andra EU-länder vad gäller genomförande av EU-lagstiftning i form av svensk lag och förordningar samt dessas tillämpning.

Alla regeringar har på senare tid eftersträvat förenkling, men det har visat sig vara svårt att uppnå verkliga förenklingar inom existerande regelverk. Berörda myndigheter bör därför ges förenklingsuppdrag. Uppdraget ska innefatta att föreslå slopade regleringar på nationell nivå eller EU-nivå. Förslagen ska analyseras när det gäller på konsekvenserna av de nuvarande reglerna och av en slopad reglering.

Myndigheter som aktivt förhandlar om regler på EU-nivå ska också få i instruktion att bedöma de positiva och negativa konsekvenserna för det svenska lantbruket av nya regler mycket tidigt i processen och att verka för goda konkurrensförutsättningar för svenskt lantbruk.

6. Konkurrenskraft och regelförenkling i övrigt, punkt 3 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Ulrika Heie (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 3 och
avslår motionerna
2019/20:603 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3 samt
2019/20:2760 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 9 och 10.

Ställningstagande

Den nationella livsmedelsstrategin var ett viktigt steg för att öka svensk livsmedelsproduktion och stärka svenska livsmedelsföretag. Centerpartiet presenterade över 90 egna förslag för att stärka livsmedelskedjan i samband med livsmedelsstrategin. För att ta till vara Sveriges fulla potential som ett matland måste fokus vara på att skapa en innovativ, hållbar och lönsam livsmedelskedja. Alla företag i livsmedelskedjan, från lantbruk till besöksnäring, måste ha konkurrenskraftiga villkor. Utan starka och livskraftiga livsmedelsföretag kan visionen om en ökad livsmedelsproduktion aldrig nås. Sveriges möjlighet att profilera sig som ett matland och skapa ökade intäkter i livsmedelskedjan ligger också i att hitta och kommersialisera de affärsmöjligheter som finns, både i Sverige och i världen, när det gäller hållbar och innovativ mat.

Ett steg i att förenkla företagandet inom livsmedelsbranschen är att kontinuerligt se över reglerna för små och nystartade företag. På så sätt är det möjligt att snabbare identifiera och åtgärda brister som inte fungerar. Små livsmedelsföretag behöver också stöttning i form av rådgivning för att komma runt byråkratiska hinder kring att starta och utveckla sin verksamhet. Om konkurrenskraften och tillväxten ska öka i hela livsmedelskedjan behöver relevanta myndigheter arbeta för att den övergripande målsättningen med livsmedelsstrategin uppfylls.

7. Konkurrenskraft och regelörenkling i övrigt, punkt 3 (KD)

av Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:2760 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkandena 9 och 10 samt avslår motionerna

2019/20:603 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3 samt

2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 3.

Ställningstagande

Det svenska jordbruket är troligtvis det mest ambitiösa i världen när det gäller att ta ansvar för miljö, djurskydd, hälsa och kvalitet. Detta ska vi vara stolta över. Men när regelbördan blir för betungande riskerar vi att förlora många svenska lantbrukare. Risken är uppenbar att många bönder tröttnar och lägger ned sin produktion på grund av allt regelkrångel och pappersarbete. Antalet regler som en svensk lantbrukare måste förhålla sig till har ökat från 274 stycken 1996 till hela 605 stycken 2017. En lantbruksföretagare har krav på sig att föra 22 olika journaler. För 36 olika jordbruksrelaterade verksamheter eller åtgärder måste bonden söka tillstånd. Många bönder gör i dag allt för att göra rätt men mår ändå dåligt av oro för att de ska bryta mot någon regel.

Vi föreslår att arbetet mot regelkrångel ges högre prioritet. Modeller som skyddar mot ständigt växande pålagor ska användas. Här kan Sverige lära av andra länder. Vi vill införa principen ”en regel in, en regel ut”, som bl.a. tillämpas i Tyskland och som innebär att när nya regler införs ska regellättnader genomföras i minst samma omfattning.

Ungefär hälften av regleringarna kommer från EU. Överimplementering av EU-lagstiftning i svensk rätt ska motverkas. Vi anser att grundprincipen ska vara att införa EU-regler enligt miniminivå, så att svenska företag får rimliga konkurrensvillkor. Vid avsteg från principen ska det krävas en tydlig motivering.

8. Våtmarker, punkt 5 (SD)

av Runar Filper (SD), Yasmine Eriksson (SD) och Staffan Eklöf (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:603 av Staffan Eklöf m.fl. (SD) yrkande 16.

Ställningstagande

Stöd för etablering av våtmarker är positivt. Våtmarkerna bidrar till biologisk mångfald, minskar näringsläckaget till haven och kan ha en gynnsam inverkan på vattentillgången i jordbruket, både direkt och indirekt via positiv effekt på grundvattennivåer. Med stöd kan man styra för att möjliggöra de kollektiva nyttorna och så att synergieffekter uppnås.

9. Det skogsfinska kultur- och odlingslandskapet, punkt 6 (SD)

av Runar Filper (SD), Yasmine Eriksson (SD) och Staffan Eklöf (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:599 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 7.

Ställningstagande

Gångna tiders finländska arv och dess påverkan på kultur- och odlingslandskapet är okänt för många svenskar i dag. I delar av det svenska landskapet finns sammanhängande skogsbygder som starkt präglats av den gamla finska kulturen. Om detta vittnar gårdsnamn, byggnadsstil och lägesnamn, liksom de få kvarvarande odlingsmarker som bröts på 1600-talet genom att skog högs ned och svedjebruk förvandlade markerna till odlings- och betesmark. Dessa miljöer är unika.

Inte ens i Finland finns bevarade rökstugor på ursprunglig plats som det finns på båda sidor av gränsen mellan Sverige och Norge, i Värmlands län och i Hedmarks fylke. Huvudsakliga finnbosättningar och finnmarker finns också i Dalarna, i Gävleborg och i delar av Västernorrlands län. Dessa områden är redan i ett flertal fall naturreservat som förvaltas för att bevara byggnadsbestånd, slätterängar samt växt- och djurliv och bruka dess inägomark med årlig hävd. Regeringen behöver genom berörda länsstyrelser verka för att skydda de sammanhängande skogsfinska bosättnings- och odlingsmiljöerna som har ringa eller inget skydd.

10. Betesförmedlingar, punkt 8 (M, SD, KD)

av Louise Meijer (M), John Widegren (M), Runar Filper (SD), Betty Malmberg (M), Magnus Oscarsson (KD), Yasmine Eriksson (SD) och Staffan Eklöf (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:2665 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 5.

Ställningstagande

Ett hållbart brukande av skog och mark är avgörande för att bevara den biologiska mångfalden och en förutsättning för att vi ska kunna nå flera av våra nationella miljökvalitetsmål. Många ängs- och hagmarker växer i dag igen, bl.a. på grund av för få betande djur. Fler betande djur behövs alltså för att hålla hagarna öppna och bevara den biologiska mångfald som finns där. Ängs- och hagmarkerna rymmer även viktiga kulturhistoriska värden.

Betesförmedlingar, där ägare av mark som håller på att växa igen paras ihop med djurägare som behöver bete, finns i dag i 16 av landets 21 län och administreras av länsstyrelsen. Möjligheten till betesförmedling bör finnas i hela Sverige. Tjänsten har i snitt 15 användare per län. Informationen om tjänsten behöver spridas bredare från länsstyrelserna för att nå ut till fler.

11. Hästnäringen, punkt 10 (M, KD)

av Louise Meijer (M), John Widegren (M), Betty Malmberg (M) och Magnus Oscarsson (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2019/20:2669 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 30 och
avslår motion
2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkandena 43 och 45.

Ställningstagande

Hästnäringen är för många landsbygdsbor både en hobby och en inkomstkälla. Det behövs en bredare översyn av hästbranschens villkor för att stärka dess konkurrenskraft. Det finns i dag svårigheter med regelverk för t.ex. när hästar ska beta inom strandskyddade områden. Hästnäringen bör behandlas som en naturlig del av svenskt jordbruk och möta samma förutsättningar som annan jordbruksverksamhet och andra lantbruksdjur.

12. Hästnäringen, punkt 10 (C)

av Kristina Yngwe (C) och Ulrika Heie (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkandena 43 och 45 samt avslår motion

2019/20:2669 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 30.

Ställningstagande

Hästnäringen har under de senaste årtiondena blivit allt viktigare för våra öppna landskap. Hästen spelar en stor roll för både företagande inom de gröna näringarna och rekreation, och båda delarna är viktiga för det svenska samhället. Sveriges hästföretagande är den femte största produktionsgrenen inom de gröna näringarna. Hästen som fritidssysselsättning utgör en viktig mötesplats och koppling mellan stad och land. Den svenska hästuppfödningen står för både ett öppet landskap och företagande som är kopplat till hästnäringen, vilket möjliggör att människor kan utöva sport, erbjudas friskvård och ta del av upplevelsebaserade aktiviteter. Det finns dock en problematik i att hästnäringen i dag inte har samma acceptans som andra gröna näringar. Hästen likställs inte med andra djur inom lantbruket, vilket visar sig i regler och myndighetstolkningar där hästen särbehandlas. Särbehandlingen bromsar utvecklingen av jordbruket och utgör därmed ett hinder för tillväxten av företagandet inom de gröna näringarna. Vi menar att detta måste förändras genom reformer av regelverk och en generell översyn av branschens villkor.

För att skapa en effektiv lagstiftning anpassad till dagens behov menar vi att regeringen tillsammans med hästnäringen ska arbeta fram en handlingsplan för häst. Handlingsplanen ska syfta till att stärka hästnäringen.

Hästföretagare behandlas ofta hårdare än andra verksamheter när det gäller kontakten med myndigheter. Skatteverket har i flera fall nekat hästföretagare sin näringsverksamhet med motiveringen att det inte går att skilja på vad som

är hobby och vad som är näringsverksamhet. I flera ärenden faller det på om det finns en tydlig affärsplan eller inte. Vi menar att det är viktigt att hästnäringen likställs med andra näringar. Skatteverket behöver därför se över handläggningen så att alla näringsverksamheter får en rättssäker bedömning.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (M)

Louise Meijer (M), John Widegren (M) och Betty Malmberg (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag vidhåller vi de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuella kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (SD)

Runar Filper (SD), Yasmine Eriksson (SD) och Staffan Eklöf (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag vidhåller vi de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuella kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (C)

Kristina Yngwe (C) och Ulrika Heie (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag vidhåller vi de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuell kommittémotion men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (V)

Elin Segerlind (V) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag vidhåller jag de synpunkter som företrädare för mitt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuell kommittémotion men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

5. Motioner som bereds förenklat, punkt 13 (KD)

Magnus Oscarsson (KD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag vidhåller jag de synpunkter som företrädare för mitt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuell kommittémotion men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

6. Motioner som bereds förenklad, punkt 13 (L)

Nina Lundström (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag vidhåller jag de synpunkter som företrädare för mitt parti framfört i tidigare ställningstaganden och i aktuella parti- och kommittémotioner men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2019/20

2019/20:128 av Elin Segerlind m.fl. (V):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör agera för ett slutdatum inom EU då miljöskadliga subventioner som stöder kött- och mejerindustri ska vara utfasade och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:277 av Lars Thomsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten bör utreda möjligheten att skapa en katastroffond för jordbrukets behov framgent och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:359 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om foder och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:389 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att ge jordbrukarna ett större förtroende att sprida biogödsel efter förnuft och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:490 av Ola Johansson och Annika Qarlsson (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att likställa hästnäring med övrig djurhållande näringsverksamhet på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över kompensationsstödet och gårdsstödet så att hästverksamhet tillgodoses likvärdigt med andra areella näringar inom jordbruket och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:514 av Mikael Larsson och Anders Åkesson (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förenklad metod för utbetalning av stöd till lantbruket och landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:595 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att målet inom jordbrukssektorn i klimatarbetet i första hand bör utgå från att öka svensk konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:598 av Staffan Eklöf m.fl. (SD):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om enklare regler för småskaliga slakterier och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:599 av Runar Filper m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Jordbruksverket tillsammans med andra myndigheter i högre grad än i dag bör verka för att bevara och utveckla hag- och betesmarkerna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att bevara och utveckla odlingen av de gamla lantsorterna, nyttoväxter, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att bevara och utveckla de hotade svenska lantraserna och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett livskraftigt och levande fäbodjordbruk och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett särskilt riktat stöd för bevarande av överloppsbyggnader och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skydda det skogsfinska kultur- och odlingslandskapet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:602 av Yasmine Eriksson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bevara och utveckla svensk animalieproduktion och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:603 av Staffan Eklöf m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga berörda myndigheter ska genomföra EU-direktiv och tillämpa EU-förordningar på ett sätt som ger så goda konkurrensförutsättningar som möjligt för de landsbygdsnära näringarna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga berörda myndigheter ska ha förenklingsuppdrag, som delvis innefattar

- att myndigheterna ska föreslå slopade regleringar på nationell nivå eller EU-nivå samt bedöma konsekvenserna av förslagen, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga myndigheter som aktivt förhandlar regler på EU-nivå ska få i instruktion att bedöma de positiva och negativa konsekvenserna för det svenska lantbruket av nya regler mycket tidigt i processen och att verka för goda konkurrensförutsättningar för svenskt lantbruk och tillkännager detta för regeringen.
 4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att så långt det är möjligt verka för nationell beslutanderätt över jordbruket och tillkännager detta för regeringen.
 5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den gemensamma jordbrukspolitiken ska vara utformad på ett sätt som passar svenska förhållanden och tillkännager detta för regeringen.
 6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU-reglerna måste få tillräcklig flexibilitet för att inte lantbrukare ska drabbas hårt av händelser som de inte kan påverka och tillkännager detta för regeringen.
 16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om våtmarksetablering och tillkännager detta för regeringen.
 18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ekologisk produktion ska främjas men utgå från marknadens efterfrågan snarare än att kvantitativa mål ska fastställas och tillkännager detta för regeringen.
 23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Jordbruksverket bör arbeta för tidigarelagda och snabbare utbetalningar av direktstöd och miljöersättningar och tillkännager detta för regeringen.
 24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att stödja avbyttjänster när det gäller animalieproducenter och tillkännager detta för regeringen.
 25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra åt berörda myndigheter att samverka och medverka till förbättrad konkurrenskraft inom livsmedelssektorn och tillkännager detta för regeringen.
 28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa kompetensförsörjningen för de areella näringarna och att anpassa utbildningarna mer efter näringarnas behov särskilt i fråga om bristyrken och tillkännager detta för regeringen.
 37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur generationsskiften inom lantbruket i högre grad ska kunna underlättas och tillkännager detta för regeringen.

38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jordbruksstöden i högre grad bör gå till aktiva lantbrukare och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för minskad byråkrati för lantbruksnäringen och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att felaktiga tvärvillkorsavdrag ska betalas tillbaka till lantbrukarna och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn kring reglerna för spridning och hantering av stallgödsel bör ske och tillkännager detta för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad svensk proteinfoderodling och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:770 av Mikael Eskilandersson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sätta sex veckors tak på handläggningstiden för att ta jordbruksmark ur produktion och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:912 av Linda Ylivainio (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en ny stödområdesindelning för det nationella stödet och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:975 av Elin Lundgren (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att skapa bättre förutsättningar för produktion och förädling av växtbaserade livsmedel och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1010 av Helena Antoni (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Jordbruksverket bör få i uppdrag att se över rekommendationerna kring varroabehandling och dess mätmetoder i syfte att främja en långsiktigt hållbar biavel och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1020 av Angelica Lundberg och Mikael Eskilandersson (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för ett slopat stöd till sockerproduktion för livsmedelsändamål och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1025 av Helena Antoni (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta privatpersoner att sälja hönsägg till detaljhandlare och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta privatpersoner att sälja ägg som sorterats efter vikt och kvalitet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta privatpersoner att sälja ägg som tvättats och rengjorts och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1325 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att förenkla ansökningshandlingarna för föreningar för att söka EU-stöd och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att förkorta handläggningstiderna för ansökningar om EU-stöd och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att tillhandahålla råd och understöd vid ansökan om EU-stöd och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1328 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att lantbrukarna får sina EU-ersättningar i tid, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i lämpligt sammanhang se över möjligheten att införa en förseningsavgift som ska betalas av Jordbruksverket till den lantbrukare som inte fått sina EU-ersättningar i tid, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i lämpligt sammanhang se över möjligheten att införa ränta på belopp som blir för sent utbetalda från Jordbruksverket till lantbrukare och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1475 av John Weinerhall (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur regelförenklingar och avregleringar i jordbruket kan införas och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1493 av Lotta Olsson (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att utvärdera och se över lagstiftningskravet när det gäller gödselspridning på åkrar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att bättre anpassa gödselspridning efter väder och vind och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att ge lantbrukare större möjlighet att avgöra när det är lämpligast att sprida gödsel på våra åkrar och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1506 av Rebecka Le Moine och Maria Gardfjell (båda MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ersättningsnivåer till biodlare vid utbrott av amerikansk yngelröta i enlighet med motionens förslag samt tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en obligatorisk registrering av antalet samhällen och platsen där dessa finns för att främja sjukdomsförebyggande arbete i enlighet med motionens förslag och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1591 av Daniel Bäckström (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge investeringsstöd till jordbruk via landsbygdsprogrammet och att ge långsiktiga förutsättningar för gröna näringen i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1619 av Elin Segerlind m.fl. (V):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör anta mål om att 50 procent av den svenska jordbruksmarken ska utgöras av certifierad ekologisk jordbruksmark 2030 och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1801 av Peter Helander och Per Åsling (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en samlad handlingsplan för att värna ett levande fäbodbruk och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en översyn av ägofredslagstiftningen så att fortsatt fäboddrift kan bedrivas och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1868 av Caroline Helmersson Olsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intresset för lokala matupplevelser bör tillvaratas, främjas och vårdas i syfte att stärka besöksnäringen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:1964 av Ulrika Heindorff och Annicka Engblom (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör förstärka Livsmedelsstrategin på så sätt att den ska inkludera hur Sverige kan bli världsledande på forskning, utveckling, produktion och export av vegetariska och veganska livsmedel, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:2003 av Markus Wiechel och Mikael Strandman (båda SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ändring i utsädeslagen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2026 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skånst jordbruks konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2040 av Sailsa Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tydligare uppdrag till länsstyrelser och regioner att stötta svenskt mathantverk och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2055 av Johan Pehrson m.fl. (L):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att modernisera EU:s jordbrukspolitik och överföra anslag från jordbruksstödet till forskning och utveckling och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2258 av Sten Bergheden och Cecilie Tenfjord Toftby (båda M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över lagar och regelverk i syfte att öka konkurrenskraften och produktionen av svensk honung och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2486 av Cecilia Widegren (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmärksamma hästsektorns många positiva effekter, såsom

arbetstillfällen, turism och fritidssysselsättning för barn och ungdomar, och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att hästsektorn ska vara en naturlig del i utvecklingen av landsbygden och bidra till att nå EU:s miljömål och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2528 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av strukturella åtgärder för cirkulär livsmedelsproduktion och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Tillväxtverket i uppdrag att utreda lämpliga steg för utvecklingen av ett centrum för cirkulära system för livsmedelsproduktion och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2537 av Cecilia Widegren (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över långsiktiga villkor och möjligheter för att fortsätta att stimulera svensk hästavels utveckling för att stärka den svenska hästen genom att arbeta för en nationell häststrategi och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hästföretagandets villkor och förutsättningar för att fortsätta att stärka företagande på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2543 av Cecilia Widegren (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja tillväxten i Skaraborg och Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta att minska regelkrånglet för jordbruket och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska myndigheter bör bidra till ökad konkurrenskraft för det svenska lantbruket och livsmedelsindustrin och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2554 av Mats Green m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det inte är politikens uppgift att ta ställning till vilka produktionsmetoder som lantbrukare ska använda och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att produktionsmålen för ekologisk odling bör ersättas med strävansmål för ett mer resurseffektivt jordbruk och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2565 av Mats Green m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ekologisk odling och dess lägre avkastande förmåga samt vilka konsekvenser det får för klimat, miljö samt en globalt växande befolkning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen då det gäller synen på mervärdet i ekologisk odling bör agera i enlighet med relevant forskning samt slutsatser från regeringens expertmyndigheter och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2665 av Louise Meijer m.fl. (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för bevarandet av ängs- och hagmarker genom ett konkurrenskraftigt jordbruk och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att betesförmedlingar införs i fler av Sveriges län och öka informationen om tjänsten samt tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2669 av Louise Meijer m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en samordnande funktion för ekologisk produktion som regeringen har inrättat i stället bör ha till uppgift att se till hela jordbrukets hållbarhet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att den gemensamma jordbrukspolitiken i EU uppdateras så att konkurrenskraften för svenska bönder stärks och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inriktningen för hur målen för livsmedelsstrategin ska uppnås och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att berörda myndigheter ska beakta livsmedelsstrategins mål och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en redogörelse för hur målen för strategin ska mätas och hur målföljningen ska ske och tillkännager detta för regeringen.

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska mer långtgående särkrav för primär- och livsmedelsproduktionen med jämna mellanrum bör prövas och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att myndigheterna vid genomförandet av EU-direktiv eller tillämpningen av EU-förordningar ska genomföra dem på ett sätt som medger så goda konkurrensförutsättningar som möjligt och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att såväl regler som ersättningar för miljöskydd i större utsträckning bör kopplas till resultat i stället för åtgärder och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att ge nystartade livsmedelsföretag dispens från vissa krav i uppstartsskedet och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att konsekvenserna av alla skärpta regler ska analyseras noga och att företag i primär- och livsmedelsproduktionen alltid ska ges en rimlig tidsram för att ställa om sin verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att förenkla reglerna för småskaliga och mobila slakterier och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för den svenska hästnäringen och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att jordbrukarstöden betalas ut i tid och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2760 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett nationellt råd för att genomföra den nationella livsmedelsstrategin och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om främjandeuppdrag till myndigheter och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en sammanhållen handlingsplan med tydliga mätbara mål för hur regelbelastningen ska minska och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa principen ”en regel in, en regel ut” och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överimplementering av EU-lagstiftning i svensk rätt ska motverkas och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en enda myndighetsperson ska kontrollera verksamhetens alla delar vid sitt besök och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en parlamentarisk statlig utredning bör tillsättas för att ta ett samlat grepp om regelbördan och föreslå förenklingar och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att utarbeta en ny vägledning för anmälnings- och tillståndsprövning inom animalieproduktionen och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla handläggningen med hjälp av AI och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de svenska ståndpunkterna i förhandlingar om EU:s gemensamma jordbrukspolitik ska syfta till att stärka svensk konkurrenskraft samtidigt som den totala EU-budgeten för jordbruk minskar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att EU-ersättningarna ska betalas ut så snart som möjligt och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas hur en bestämmelse kan införas om att ränta enligt räntelagen ska utgå för förseningar i utbetalningen av EU-ersättningarna och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jordbrukare inte ska drabbas av mer än en ekonomisk sanktion för ett och samma fel och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska skattesubventionen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik inte ska öka och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att berörda myndigheter utvecklar instrument och riktlinjer så att lokala kontrakt kan spridas och initieras över hela landet och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av någon form av fond för katastrofskador inom jordbruket och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn ska genomföras av hur biodlingen kan stödjas och utvecklas i vårt land och tillkännager detta för regeringen.

39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsatt förbättra förutsättningarna för fler arbetstillfällen inom hästnäringen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2853 av Jonas Eriksson m.fl. (MP):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av rennäringslagen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2907 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur det svenska lantbrukets konkurrenskraft kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3260 av Kristina Yngwe m.fl. (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kontinuerligt arbeta för att förenkla regler för små eller nystartade livsmedelsföretag och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast och i samarbete med branschen se över handläggningen av jordbruksstöd i syfte att effektivisera processen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att miljöersättningar ska styras mot resultat och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för riktade miljöersättningar i stället för generella stöd till specifika produktionsformer och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning kring skördekadeförsäkringen med en statlig grundplåt tillsammans med försäkringsbranschen och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka arbetet för att minska fossilanvändningen i lantbruket och ersätta det fossila bränslet med förnybart och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen tillsammans med näringen ska arbeta fram en handlingsplan för häst för att tillsammans stärka hästnäringen och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hästnäringen likställs med övriga näringar och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3361 av Tina Ackefoht m.fl. (L):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om principen att jordbruket ska bära sina egna miljö- och klimatkostnader men också ersättas för kollektiva nyttigheter och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höga djur- och miljökrav är ett viktigt signum för svensk livsmedelsproduktion och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en livsmedelsproduktion som styrs av konsumenters efterfrågan och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
13. Motioner som bereds förenklat		
2019/20:277	Lars Thomsson (C)	
2019/20:359	Angelika Bengtsson m.fl. (SD)	3
2019/20:389	Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD)	22
2019/20:490	Ola Johansson och Annika Qarlsson (båda C)	1 och 2
2019/20:514	Mikael Larsson och Anders Åkesson (båda C)	
2019/20:595	Martin Kinnunen m.fl. (SD)	23
2019/20:598	Staffan Eklöf m.fl. (SD)	13
2019/20:599	Runar Filper m.fl. (SD)	1–4 och 6
2019/20:602	Yasmine Eriksson m.fl. (SD)	1
2019/20:603	Staffan Eklöf m.fl. (SD)	1, 4, 18, 23– 25, 28, 37–39, 45, 48 och 52
2019/20:770	Mikael Eskilander (SD)	
2019/20:1020	Angelica Lundberg och Mikael Eskilander (SD) (båda SD)	
2019/20:1325	Sten Bergheden (M)	1–3
2019/20:1328	Sten Bergheden (M)	1–3
2019/20:1475	John Weinerhall (M)	1
2019/20:1493	Lotta Olsson (M)	1–3
2019/20:1619	Elin Segerlind m.fl. (V)	2
2019/20:1868	Caroline Helmersson Olsson m.fl. (S)	
2019/20:2003	Markus Wiechel och Mikael Strandman (båda SD)	3
2019/20:2026	Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M)	1
2019/20:2040	Saila Quicklund (M)	
2019/20:2055	Johan Pehrson m.fl. (L)	3
2019/20:2258	Sten Bergheden och Cecilie Tenfjord Toftby (båda M)	1
2019/20:2486	Cecilia Widegren (M)	1 och 9

2019/20:2528	Niels Paarup-Petersen m.fl. (C)	1 och 2
2019/20:2537	Cecilia Widegren (M)	1 och 2
2019/20:2543	Cecilia Widegren (M)	1–3
2019/20:2554	Mats Green m.fl. (M)	1 och 2
2019/20:2565	Mats Green m.fl. (M)	1 och 2
2019/20:2665	Louise Meijer m.fl. (M)	4
2019/20:2669	Louise Meijer m.fl. (M)	1–5, 14, 15, 18, 24, 27, 28 och 31
2019/20:2760	Magnus Oscarsson m.fl. (KD)	3, 7, 13–15, 20, 23, 25–28, 30, 32, 38 och 39
2019/20:2853	Jonas Eriksson m.fl. (MP)	7
2019/20:2907	Edward Riedl (M)	
2019/20:3260	Kristina Yngwe m.fl. (C)	4, 9–11 och 15
2019/20:3361	Tina Acketoft m.fl. (L)	13, 14 och 16